

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

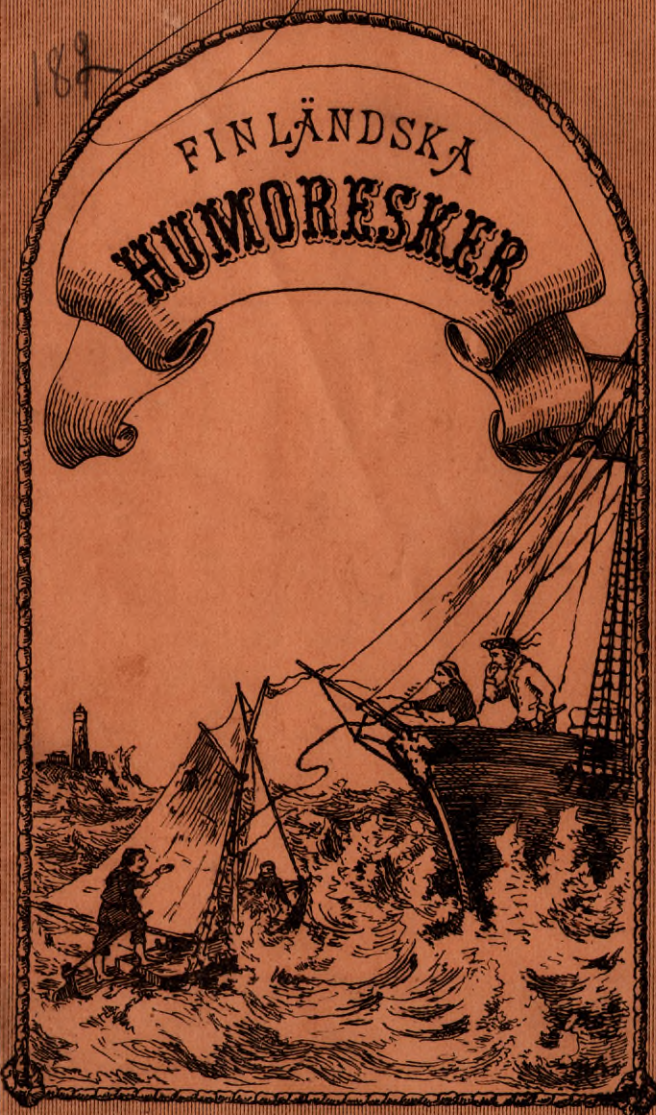
UPPSALA
UNIVERSITET

Paul Ahlberg. 1889

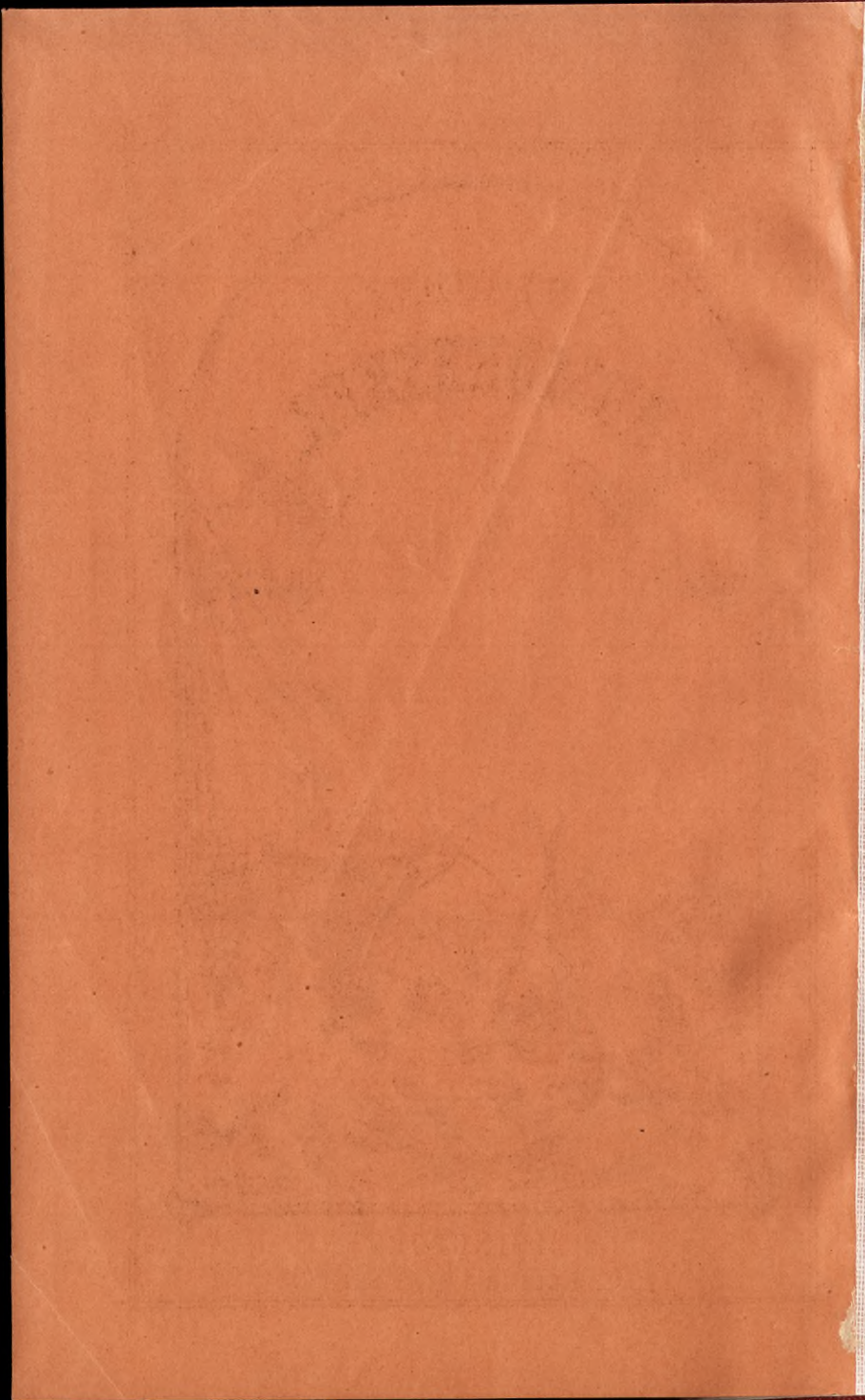
189

FINLÄNDSKA
HUMORESKER

HELSINGFORS.

P. H. BEIJER i distribution.

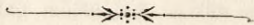
Muntra Historier

från Land och Haf

af

Klöfveress.

Fritz Wilen

Historisk Tidsskrift

År 1882

1882

HELSINGFORS,
Nya Aktietryckeriet i Helsingfors, 1882.

Äfventyr på Finska viken.

FÖRSTA KAPITLET.

Jag ser mig om efter en styrmansplats, och finner en sådan. — Men på en skuta, som icke precis är af första klass. — Ett möte, som icke bådard lycka. — Pumpen i gång! — Vår första loggning, och vår sista. — Vi träffa en engelsman, som prompt vill berga oss ur sjönöd.

Det var i en af våra små kuststäder. — Jag hade under vintern undanstökat min styrmansexamen och gick nu på vårsommaren och slog efter en plats, om möjligt såsom "förste styrman". Ett tillfälle yppade sig äfven.

En vacker dag mötte jag en vän och bekant, en kapten — r — som i de "dåliga tider", hvori sjöfarten befann och beklagligtvis ännu befinner sig, slagit sig på affärer.

"Hvad säger du om en tripp till Petersburg, gamle gosse?"

"Till lands eller sjös?"

"Till sjös förstås. Saken är, att jag förliden höst fick i kommission att sälja ett parti sill. Bara hälften har gått åt under vintern och nu har jag fått ordre att skicka resten till S:t Petersburg".

Nå ja, hvad kan jag göra vid den saken? Har ej din sill lärt sig att promenera, såsom herrns i anekdoten, så har du ju utvägar att skicka henne på jernväg, per ångare eller med någon skutskeppare. (Jag kände mig stucken, ty jag märkte hvart han ville. Han tänkte lura mig att bli sillsläpare, mig, som med heder tagit styrmans-examen och nu gick och tänkte på en riktig långresa — rund Kap Horn eller så bortåt.)

Men min vän lät mig snart inse att jag misskänt honom.

"Ser du, det förhåller sig som så", sade han, "att frakten till Petersburg ställer sig temligen dyr, en 600 finska omkring, och jag har tänkt, att jag lika så godt kunde köpa skeppar Blomströms gamla "Dinah", sumpen, du vet. Hon är till salu och ligger här. Jag har godt om tid, du också. Vi göra en liten lusttur nu i vackraste sommaren, sälja sillen och se oss om litet i Petersburg. Jag får struntan — "Dina" nemligen — för 550, således netto 50 och skutan. Och dessutom få vi rätt roligt, lita på det."

"Topp!" sade jag, och så var den saken uppgjord.

Distansen sjövägen mellan vår afseglingsort och St Petersburg är ej lång, men det visade sig, att man kan upplefva mångt och mycket på den vägen.

Det första vi gjorde, var att försätta vår skuta i sjödugligt skick. Litet koltjärna utvärtes och kompositions-färg invärtes, och hon fick ett helt propert utseende. I sjelfva verket var hon ett sådant der gammalt skrof, hvori dagen strålade in genom sidorna, såsom det heter i "Kung Fjalar", men i alla fall lastade vi in i henne våra 227 tunnor sill. Inventarier och rigg voro visst äfven efter allt "lappsalvande" mer än lofligt skrala, men det gjorde i det hela ingenting, tyckte vi. Vi voro unga och muntra,

examinerade karlar begge två, hade seglat jorden rundt par gånger och betraktade den förestående resan såsom en lappriseglats, en liten lustur blott. Vi hyrde oss besättning, inalles 1 man, och så var allting klart.

Vinden var på afseglingdagen visserligen något knapp, men såg ut att "rymma i", blott vi dublerat några uddar, och i de angenämaste förhoppningar lade vi ut, ledsagade af vänner och bekanta, som velat följa oss ett stycke på väg.

Jag kan icke påminna mig, huruvida det var på en fredag vi kastade loss våra förtöjningar, men jag är rädd att så var, på grund af hvad som sedermera hände sig.

På den rymliga redde låg för tillfället för ankar endast ett fartyg, en skonert, men ödet ville, att vi att börja med skulle hänga upp oss just på hennes klyfvarbom. I sällskap med glada vänner och med en goda affär i perspektiv (hvari äfven jag skulle ha en andel) hade vi ej sett oss för, der vi gled fram för en svag bris, förr än vi sutto der. Med ringa möda, men efter mycket pockande på skadeersättning å ena sidan, protester å den andra och en hel del sjömansqvickheter å hvardera blefvo vi slutligen qvitt vår antagonist, men, — o öde! — endast för att tio minuter senare, då skutan på ett trångt ställe "vägrade i vändningen", drifva in i en vasse: sumpen med sill, sällskap och alltsamman. Der satt nu vår "smack" fast för godt till följande dags middag den 18 Juni kl. 1, då vi fortsatte resan, men nu utan följe.

Ingenting anmärkningsvärdt passerade under dagens lopp, om vi undantaga ett möte af ett slag, som påstås icke vara lyckosamt.

Vi hade just suttit och resonnerat om förebud och järtecken, och förvånat oss öfver att vi ej ännu på vår väg haft något möte, som kunnat tydas vare sig väl eller

illa. Bäst det var, prejades vi an af någon, som i båt kommit längs sidan utan att vi märkt det. "Hva' kostar osläckt kalkin?" frågade en gnällig käringröst. Vi bevärdigade henne ej med något svar, ty vi funno vår ambition kränkt, och vår besättningskarl spottade tre gånger akterut i kölvattnet. Det skall förtaga verkan af möten med käringar, påstod han.

Den 19 kl. 12 f. m. föll "tröstaren", dragande 2 kannor och afsedd för besättningen i fult väder, i däck och gick i tusen bitar. Innehållet rann ut genom spygatten och bedröfvelse stod målad i allas ansigten. På e. m. stötte sumpen tvenne gånger på grund och vi måste anlita assistans för att få henne loss. Saken var endast att vi tagit "för kärt" gir, som det heter, och kommit in i galen farled.

På qvällen stucko vi ut till sjös, passerade Porkala fyr och satte kurs på Hogland. Frisk vestlig bris. Befalde besättningen att fördela vakten sig emellan och kröpo till kojs. På morgonkulan varskodde båtsmannen att "det gamla sv—t läckte så förb—dt," och var han tvungen att hålla i med att pumpa på det viset ända tills vi komme fram, påstod han, så skulle det inte finnas kvar af honom annat än fingrarne som höllo kring pumpstången. Han tillade att han trodde det armarne redan ätit sig ut genom nacken på honom och såg dervid verkligen mycket modstulen ut.

Vår man hade ej orätt. Skutan visade sig verkligen läcka betänkligt, men med förenade krafter höllo vi ändock henne läns.

Sedan togo vi ihop med observationer och räkningar såsom vanligt är ut i sjön. Dagen var klar, med litet "solrök" kring horisonten visserligen, men det hindrade icke. Vi observerade höjdvinkeln på alla föremål vi fingo

tag uti. Vi räknade ut latitud, longitud och amplitud. Vi hade räknat ut en lunarobservation äfven med det samma vi voro i farten, men i brist på himlakroppar gick det ej för sig. För att allt skulle vara riktigt sjömässigt och som sig borde, stack jag dessutom upp ett par bundtar märbling till logglina. Och så skulle vi att logga.

Detta tillgick sålunda att —r— skulle sköta linan och jag passa på med klockan (vi hade ej något logg-glas). "Ä de' klart?" — "Klart ä' de' ja!" — "Pass på då!" — "Pass på va' de ja." — "Törn!!" — "Törn!!!" — — Men i hastigheten kom jag att vända upp och ned på klockan, såsom man brukar göra med glaset (jag hade aldrig loggat med klocka förut); jag kom af mig, förstås (hvilket dock ej bemärktes af kaptenen), men då jag tyckte att 14 sekunder förrunnit, skrek jag "stopp!" — "Stopp va' de' jag!" svarade min medhjelpare och knep till — om rakt ingenting. Hela linan hade lupit ut och mera till ändå, om det funnits.

Först sågo vi på hvarann och sedan sade han "hva!" och jag "hm!" och så tittade vi akterut, der en brun strimma slingrade sig på vågorna som en sjöorm — mycket lång och smal, förstås. Sedan gingo vi åt hvar sitt håll så långt däcket medgaf. (Det var lastadt med 57 tunnor sill och en gammal ekstock.)

Den 20 passerade vi Hogland, för att finna att brisen der på sidan var lika frisk ostlig, som den förut varit vestlig. Efter en half dags kryssande funno vi för godt att krypa in till Björkö, der vi drucko toddy på kvällen. Följande dag spelade vi krocket, åto girsar till middagen och pumpade läns.

Samma dag stucko vi åter ut till sjös. Ingenting anmärkningsvärdt passerade förr än den 23:e, då vi fingo ett väder af det slag, som plär vankas kring sommarsol-

ståndet. Det begynte blåsa från vest, och det temligen styft ändå. Sumpen låg mera under än öfver vattnet. Vår båtsman, eller rättare vårt "fac-totum", stod med byxorna uppkafade öfver knä't på "hållet", (den egentliga sumpen) och styrde. Det gick friskt undan.

Bland andra seglare passerade oss äfven en engelsk "koljarebrigg". Skepparen ombord på denne tycktes egna oss en särdeles uppmärksamhet. Han kikade och tittade och kikade igen, och när han hunnit ett stycke för om oss lade han bi och tycktes invänta oss. Vi måste stryka förbi tätt under hans styrbordslåring. Han prejade an oss:

"Hallååh! Smack ohoj! Behöfver hjälp, kan jag se. Sjunker, eh? Måste väl plocka (pick) upp er. Lägg till i lä!"

"Dra så långt vägen räcker! Hjelp dig sjelf, gamla gosse!" — Och så bar det i väg igen.

Vi träffade sedermera samme skeppare i S:t Petersburg. Han kunde icke nog förvåna sig öfver att se oss helbregda i hamn. Han hade ej kunnat förstå annat, än att vi hållit på att sjunka, då ju vårt halfva skrof legat under vatten och en man stått i aktern färdig att hoppa öfver bord vid första lägliga tillfälle.

— Vi förklarade, att fartyget var bygdt på det sättet i och för fisktransport. Ännu mer förvånad utbrast han: "Damn my eyes! I've n'er seen such a damned "smack" 'efore in my whole life'! *)

*) Fördöme mina ögon! Har aldrig sett en så'n förb—d skuta förr i mina lifsdagar!

ANDRA KAPITLET.

Vår ankomst till S:t Petersburg och våra äfventyr vid inlöpandet. — Förlustelser i Kejsarstaden. — Huru vår sillaffär aflöpte. — Hemlängtan och affärd.

Den 23:e kl. 3 e. m. ankrade vi utanför Kronstadt för tullklareringens skull och hissade lotsflagg i toppen, hvilken manöver vederbörande ej uppfattade förr än efter tre särskilda förfrågningar. En helt ung officer förrättade visitationen. Att han ej var så bortkommen som han såg ut, bevisade de två dricksglas konjak (vår enda återstod af den varan) han tömde i lika många klunkar. Vi togo farväl af tullen, fingo lots ombord, hyfvade in på spelet, hvilket, i förbigående sagdt, utgjordes af en stock med två hål i, och seglade under lotsens kommando in i Nevan.

Då lots finnes ombord, upphör som bekant i det närmaste befälhafvarens ansvarighet. Kapten — r — kröp därför ned i kajutan — han gjorde det bokstafligen, ty hon var låg, trång och under däck — för att tänka på sina sill-spekulationer. Jag kröp efter, för att tänka på detsamma eller någonting annat. Och så skulle vi begge göra landgångstoilet.

Men i dessa våra sysselsättningar blefvo vi plötsligen afbrutna af ett infernaliskt väsen uppe på däck. Vi hörde lotsen häftigt hojta och skrika någonting på ryska, och i detsamma slog bommen öfver med en smäll, som bragte sumpen att darra i sina innersta skrymslen. Och härunder fortfor ett häftigt ordsvall hvaraf vi förstodo platt intet, utom "ankora! ankora!" och några mustiga ryska kötteder.

Allt detta passerade på oändligt kortare tid än jag behöfver för att beskrifva det.

Vi störtade upp, den ene tätt i hälarne på den andre. — Hade vi utan sinnesnärvaro rusat i väg begge på en gång skulle vi aldrig kommit upp: dertill var kajuthålet för trångt. — På däck mötte oss en situation, som påkallade snabb handling. Sumpen hade rak kurs på en bank. Lotsen stod med roderkulen lös i handen och tycktes vara rakt från vettet. Vårt factotum åter vände ut och in på ögonen och höll krampaktigt fast i kanten på den gamla ekstocken. Redan hade vi kommit på en knapp kabellängds afstånd från de hvitskummande bränningarna. Lotsen stönade sitt "ankora! ankora!" Jag rusade förut och lät ankaret gå, men oförklarligt nog gick det icke. Läget syntes förtvifadt!

Då ropade kapteten: "allt klart! ankaret behöfver icke fällas!" Skutan lydde roder, vi fingo henne i rätt kurs igen och i den friska kultjen lemnade vi snart den förrädiska banken långt akterut.

Hela tilldragelsen fann sin förklaring deri, att sumpen, strängt lastad som hon var, girade svårt i hård akterlig vind. Lotsen hade gifvit henne för stor fallgir, hvarvid bommen slagit öfver och roderpinnan hoppat ur roderet. Deraf hans gränslösa förskräckelse. Kapten — satte naturligtvis pinnan på sin plats, och dermed var all fara öfver. Ankaret åter hade hängt upp sig på ändan af "kosvansen." *)

*) Denna förklaring, som är fullkomligt tillfylllestgörande för en man af yrket, förefaller måhända vanlige läsare en smula obegriplig. "Kosvans" kallas på sjömansspråket en tross i kranbjelken, hvarifrån ankaret fälles. Är den af ketting, kallas den "penterline" eller rättare "kranlina".

Kl. 9 e. m. ankrade vi utanför sillhofvet i S:t Petersburg och afbetalte lotsen, som på svårbegriplig rysk-engelska förklarade att hon (sumpen) var en sugga, som han helst såg att han sluppe lotsa en gång till.

Vår vistelse i den ryska hufvudstaden kom att vara hela tre veckor. Vi beundrade den stora staden med ögonen hos sjömän, som seglat rund både kap Horn och Godahoppsudden, som under tjenstgöring på hvalfångare i Söderhafvet blifvit förestälde för mången mächtig potentat på öarne derstädes, och som förut sett ett och annat i storstadsväg. Vi betraktade staden i fogelperspektiv från Isakskyrkans tornluggar, beundrade de skimrande helgonbilderna i kyrkan och miniatyren af henne i guld samt värderade dem i "ready cash",*) såsom engelsmannen säger. Vi skärskådade eremitaget, sommarpalatset och Peter den stores villa, den mans, som är far för alla ryssars handelsflotta. Vi drucko "kvas", denna ryska nationaldryck, och fingo deraf magplågor och farhågor för koleran, stadens värsta buse sommartid. Vi besökte varietéteatrarna för att finna de ryska konstnärinnorna på dessa slippriga men retande tiljor vara fullt jemförliga med deras systrar i Frankrike och Spanien. Vi gjorde små utflykter i det gröna i förtjusande sällskap, och njöto i fulla drag af tillvaron på land, såsom sjömän pläga göra. Men ur dessa angenäma sysselsättningar blefvo vi snart ryckta tillbaka till verkligheten.

Det såg betänkligt ut med sillaffären. Marknaden var från alla kanter af Nordsjön öfverfyld af denna vara. Der fans sillar, långa som årblad, och småsill hela skeppslaster. Priset var i stadigt fallande. Till slut såg sig —r— tvungen att sälja sin vara genom en kommissionär

*) Reda penningar.

till 1 rub. 50 kop. netto pr tunna med 40 % minskning i lasten genom "vräkning". Dertill var han ännu nära att få plikta för den vräktta varan.

Saken var, att —r— icke haft några magasiner och därför begagnat en ria till upplagsplats för fisken. Under vinterns lopp hade tunnorna gistnat, och emedan sumpen läckte så "förderfvadt", hade de supit in mer än tillbörligt sjövattnen, hvaraf sillen tog illa vid sig och begynte sprida en högst fat'al odör. Ja, den förskämda sillen luktade så, att om de svenske surströmmingsätaarne fått väder af den hade de säkert slukat tunnor och allt.

Sillaffärens misslyckande bragte alla våra illusioner att brista samman som såpbubblor. Vi hade lefvat en smula "svearne" de senaste dagarne, och nu stodo vi inför den nakna verkligheten. Vi önskade nästan att vi aldrig kommit till S:t Petersburg, och började erfara starka symptom af hemlängtan. Ju mera ebben i vår kassa gjorde sig känbar, desto mindre sympatier begynte vi hysa för floden (Nevan) och dess omgifningar. Vi använde våra sista kontanta tillgångar till uppköp af åtta stoppade kanapéer, hvilket vi erhållit i kommission af två husmödrar der hemma. Derjämte fingo vi såsom fraktlast ett tjog mjölmattor, hvilka, såsom läsaren skall finna, senare gjorde oss mycken nytta. Kapten —r— hade klarerat ut, och nu skulle vi slippa i väg. Vi anlidade ej lots, emedan så godt som vår sista kopek utgifvits för kanapéerna. Hur det var, kommo vi lyckligt ut i Finska viken och ända till Hogland.

TREDJE KAPITLET.

En stormig hemresa. — Sex dygns mjölgrötsdietet. — Kompassens missvisning. — Hemma igen. — Ett tragiskt slut.

Vid Hogland blåste upp en styf vestlig bris med häftiga byar. Vi togo vårt parti och ankrade i lä om sagde ö. Vårt factotum skickades i land efter surmjölk. Vi hade fått längtan efter mjölgröt på grund af proviantens reducering till en kagge sill, hvilken kocken bergat vid lossningen. Men vi fingo erfara att mjölk på Hogland är en lyxartikel, och mjölgröt utan mjölk var, förmodade vi, ej någon synnerligen läcker anrättning. Hon slank med i alla fall, sedan hungern häft alla betänkligheter.

Vår hemlängtan blef allt starkare. Följande dag fingo vi god vind, men med hotande luft och regnbyar. Vi gånvo oss af emellertid. Mot qvällen ökades vindens häftighet och ostadighet, och vid tio-tiden kom hon med trummor och pipor från vest. Det första plötsliga vindkastet slog öfver bommen, hvilken åter bräckte af pumpklykan och söndrade kompassglaset. Dessutom nöp byn en bit af vårt storsegel ända till refflisten och spräckte detsamma till gaffeln medan hon af gaffeltoppseglet och af klyfvaren lemnade föga mer än fallhornen kvar. Stormen tilltog och sjön vräkte hög. Jag vill icke säga att vi voro rädda, men vi hyste våra betänkligheter för att sumpen skulle vända afvigsidan upp i något obehakadt ögonblick. Då detta emellertid ej inträffade, läto vi henne drifva nedåt Finska viken med förstängstaseglet tillsatt och surradt roder. Jag behöfver knappt tillägga att hon derunder rullade som en bytta. Emedan numera ingen speciel fara var å färde, gingo kaptenen och jag till kojs och lemnade åt vår man

att sköta vakten. På morgonen blef jag uppväckt genom att någon petade mig på axeln. Det var vårt factotum, som med ömklig röst och min frågade, om vi icke skulle "titta litet på kortet".

"Hvad i alla gastars namn menar du?" sporde jag.

"Jo, kära styrman, de' ä' som så, att jag allt ha' sett en bit saltvatten i mina dar, och inte nu skulle vilja drunkna i en sådan pöl som den här".

"För pocker, karl, förklara hvad du menar, och stå inte här och prata dumheter!"

Nu kröp sanningen fram. Han hade låtit vattenfatet ramla omkull och allt vårt färskvatten hade runnit ut, något som icke förbättrades deraf, att vi hade rummet halft med salt sådant, hvilket han vidare med gråtmild ton rapporterade.

"Och så kan jag inte pumpa, söta styrman, för pumpklykan är bräckt på midten och ingen yxe ha vi heller att laga henne med!"

Det var annat, det. Jag, och i hälarne på mig kapten —r— helt yrvaken, rusade upp på däck. — Karlen hade talat endast allt för sant!

Vi halade bommen midskepps rätt öfver pumpen, surrade pumparmen vid densamma, och inom en timme hade vi fartyget läns. Värre göra var det med seglen. Vi hade ingen duk att stycka dem, och, hvad betänkligare var, ingen segelnål. Efter stort sökande hittade vårt factotum en stoppnål bland sina 'prigaler'. Med denna fingo vi det remnade storseglet ihoptråckladt och snart hade vi det äfven klart för öfrigt, men reduceradt till hälften af dess ursprungliga storlek. Kompassen kunde vi ej hjälpa upp, ty glas fans icke ombord. Detta vigtiga instrument började därför lida af betänkliga krämpor. Nattetid sög kompasskifvan, som var af tunnt paff, i sig daggen, och ju

längre det led mot morgonen, dess mer begynte hennes kanter hänga. På dagen åter torkade skifvan upp och då inträdde en minskning i deviationen, som under natten varit kolossal. Till råga på våra bekymmer efterföljdes stormen af en absolut vindstilla, långt förderfigare i vårt nuvarande läge än den förra.

Men värre än allt detta var att hunger och törst började infinna sig. Sill vågade vi icke äta för törstens skull, och måste därför hålla oss till mjölgröt, kokad i saltvatten. På aftonen regnade det litet, vi bredde ut våra oljerockar och uppsamlade på detta sätt en smula vatten. I glädjen kokade vi kaffe deraf.

Har någon af läsarne druckit kaffe, kryddadt med guttaperka och linolja? Jag frågar bara. — Dekokten är ett osvikligt medel mot hypokondri. Det vill säga, man blir denna åkomma qvitt, men man får i stället en som gränsar till delirium tremens. Tack vare en kraftig konstitution sluppo vi undan med några lindriga anfall af asiatisk kolera eller någonting ditåt. Vi tyckte oss ha en tröskmaskin inombords och svettades mjölgröt genom alla porer. — — —

På vår halft redlösa skuta drefvo vi omkring i två dygns tid. På morgonen af det tredje fingo vi Porkala fyr i sigte och ankrade vid middagstiden utanför distriktets tullkammare. Glada som väderdrifna foglar, hvilka fått landfäste, skyndade vi upp på det torra, der vi blefvo på det vänligaste emottagna af uppsyningsmannen på platsen.

Jag behöfver ej framhålla vår förtjusning öfver att åter komma i besittning af ett civiliseradt lifs behag efter våra nyss utståndna vedermödor. Vi kommo öfverens om att de tre senaste dagarnes stiltje och olidliga solhetta ändock varit det värsta af allt ihop, isynnerhet då vi derunder i nästan outhärdlig grad anfäktats af törst.

Mycket nöje skänkte det den hederlige uppsyningsmannen att höra berättelsen om våra öden, och för att bereda oss vederqvickelse efter de obehag och vedermödor vi i så rikt mått fått smaka, var hans första omsorg att låta duka upp åt oss en måltid, som föreföll oss lukullisk i jemförelse med den mjölgrötsmatsedel vi de senaste dagarne måst nöjas vid. Ej ens ett par flaskor vin saknades vid det välförsedda bordet, och säkert är att denna måltid och vår fryntlige värd af oss bevaras i den mest tacksamma hågkomst.

Från Porkala fortsatte vi resan hemåt och efter tvenne dygns färd inomskärs kastade vi ändtligen ankar i hemhamnen och inklarades såsom utrikesfrån kommande fartyg.

Då vi skulle lossa vår last af mjölmattor och kanapéer, befans det att dessa beståndsdelar under de stormiga dagarne på Finska viken kastats i ett sådant huller om buller, att det blifvit en ganska kinkig uppgift att skilja mellan hvardera slagen. Åtminstone begick vårt factotum, då han skulle visa en af stadens handlande prof på det ryska mjölet, det misstaget att skära hål på en kanapé i stället för på en mjölmatta. — —

Att det varit på en fredag vi ursprungligen lemnat hamnen, i den tron styrktes jag af följande tilldragelser:

Dagen efter vår hemkomst stod i stadens tidningar att läsa en så lydande notis: "*Olycksfall*. Vid fastgörandet af ett segel på klyfvarbommen af sumpen "Dinah" som just anländt från en utrikes resa, föll matrosen P. F. Mattsson öfverbord och drunknade. Den olycklige antages i fallet ha slagit sig mot ankarkettingen, emedan man oakadt ögonblicklig hjälp ej fick honom upp med lifvet."

Vårt factotum förtjenade mest på affären. Han undslapp denna verdens ondska och slank in i evigheten då han minst anade det. — —

En vecka senare hände sig i samma hamn, att sumpen "Dinah" dykade ned till sjöbotten — och der ligger hon ännu.

That the said ...
 ...
 ...
 ...
 ...

Ett jagtäventyr.

Tecknad efter verkligheten.

Handelsexpediten X. var en s. k. söndagsjägare. Men det hindrade honom icke att tro sig sjelf vara en verklig Nimrod, en jägare A. 1.*), såsom det heter på engelska sportspråket.

En gång hade han fått löfte om att medfölja ett jagtsällskap vid första afjagningen af en jagtmark, belägen i en af de hufvudstaden kringliggande socknarne. I allmänhet gick det icke så lätt för X. att få "vara med på jagt". Han hade vid ett och annat tillfälle gjort sig känd för en del icke precis jägaremässiga bedrifter, såsom att midt under brinnande skall sitta i allsköns ro på en stubbe och blåsa: "I skogen med Augusta jag vandrat mången gång", eller någon annan på den tiden lika populär melodi, eller ock att ropa "häråt!" då han bort ropa ingenting alls och "pass opp!" då jösse befunnit sig på ett par versts afstånd ifrån honom, m. m. d.

*) Beteckning, använd ursprungligen af engelska Lloyds vid klassificeringen af i denna förening inregistrerade fartyg; men sedermera införlifvad med det merkantila och med sportspråket för att utmärka något, som är af "prima kvalitet" i alla afseenden.

Hur det var, hade han emellertid denna gång fått löfte om att vara med och infann sig äfven i full jägare-rustning vid samlingsplatsen. — Hvad beväpning, kostym och matsäck beträffade, var han alltid den bäst utrustade i hela sällskapet.

Det var öfverenskommet, att jagtnöjet denna gång icke skulle bli uteslutande en dust med harpaltarne, utan efterföljas af ingenting mindre än en bal — något som isynnerhet föll X., såsom ifrig valsör och kavaljer, väl i smaken. Balen skulle naturligtvis bli en anspråkslös landtlig sådan, arrangerad på den en af jägarne tillhöriga landt-egendom som utgjorde jagtlagets samlingsplats.

Damer, såväl från den närmaste omgifningen som från hufvudstaden, hade infunnit sig på Y—backa (så må stället kallas) och på qvällen före jagtdagen, som var en söndag — annars hade ju X. icke kunnat vara med — hade jägarne tillbringat några mycket angenäma timmar uti deras älskvärda sällskap. — —

Arla i morgonens halfdunkel bröt man upp. — Det var en morgon, som kunde komma ett jägarhjerta att klappa af jagt- och lefnadslust. Lagom dagg i gräset, lagom molntäckt himmel, lagom temperatur, allting lagom. Riktigt som det borde vara, tyckte alla.

X. gick vid uppbrottet i têtén af jägarkedjan och blåste på kornett sin favoritmelodi "I skogen med Augusta", o. s. v. (En af hans jägareolater, som ingen kunde få ur honom, var att alltid släpa med sig i ett vackert broderadt bandolér sin kornett, på hvilket instrument han nyss begynt taga lektioner för en gardes musikanter. — "Hvarför skulle jag begagna valdthorn" plögade han säga, "då jag kan blåsa kornett.")

Som anförda melodi emellertid, likasom alla andra sådana med hvilka X. hade för sed att traktera sina jagtkamra-

ter, var för dem en fasa, fick man honom snart att tiga. — Jagten gick inom kort sin gilla gång. Hundarne hade "fått upp" och ett klingande dref var snart å bane. Ingen tänkte på X. Ett par gånger hörde man honom visserligen, midt under skallet, muntra upp hundarna med ett dånande "hej opp! scha, scha, scha!" — X. hade goda lungor, — men då "hutades han ned" af den jägare, som råkade vara honom närmast, och efter någon stunds förlopp lät hvarken X. eller hans kornett mer höra af sig. Om någon egnade honom en tanke, utgjordes den af antagandet att han möjligen gått vilse, såsom han ej sällan brukade, — för att återförena sig med sina jagtkamrater ofta först sedan desse ett par timmar suttit i godan ro och hvilat ut vid middagskaffet efter jagtens mödor.

Haren sköts efter ett temligen långvarigt dref. Han "passades" och fick sitt graföl i behörig ordning och man gjorde sig redo för n:o 2, som antagligen snart skulle vara på benen, efter hvad ett och annat "väckande" gnäll af en bland hundarne redan gaf tillkänna.

Händelsevis hade hela jagtsällskapet, utom X., råkat närvara vid första grafölet. Nu spridde man sig åter snabbt, och det ena muntra jagtropet aflöste det andra under arbetet att få jösse ordentligt på benen. — Då blandade sig med de andra ropen ett längre bort ifrån kommande besynnerligt ljud, olikt hvilket annat sådant som helst, våra jägare hört uppgifvas vare sig af menniskor eller djur. Det var ett mellanting mellan nödrop, stönande och tjut, eller kanske rättast en sammanblandning af alla tre. Ljudet lät höra sig med regelbundna mellanskof, alldeles såsom de vanliga muntringsropen till hundarne, och hur det var, började man ana, att X. åter på ett eller annat sätt var i farten.

Och X. var det. Han visade sig snart mellan trädstammarna. Men i hvilket tillstånd! O Gudar!

Maken till tragikomisk jägarefigur har väl knappast någonsin skådats af menskliga ögon. — — — Också rullade sig åskådarna på marken af skratt, sedan de först några ögonblick stirrat på uppenbarelsen i stum bestörtning.

X., den hedersmannen, hade vid upphäfvandet af sina vanliga ljudliga jagtrop så öfvermåttan ansträngt sina läk-muskler, att de — råkat ur led! Och nu var det honom omöjligt att sluta munnen till, lika omöjligt, som att blåsa "I skogen", o. s. v., eller att uttala bokstafven "m." Ja, hade det också gällt lifvet, så hade X. ändock kunnat göra intet af dessa tre.

Men jagtifvern hade, äfven under så fatala omständigheter, icke upphört att besjåla honom. Ropa kunde han, och det ena jagtropet efter det andra hade han äfven upphäft ur djupe af sitt på helspänn stående gap. Det var af denna anledning tonerna förefallit så besynnerliga, så egendomligt ihåliga och spöklika.

Nu ville han för sina jagtkamrater redogöra för huru hans missöde vållats, men — han hade lika gerna kunnat tala mesopotamiska, stackars karl. De af skratt kiknande kamraterna hörde ändå ingenting! Han fick ej ordet, han afbröts oupphörligt af de frenetiska skrattparoxysmer som anfäktade hans åhörare. — — —

Men äfven munterheten har sin öfvergång. Åskådarna af X:s tragikomiska uppenbarelse kommo, sedan de i fulla tio minuter vältrat sig i gräset och hållit sig för magarna af skratt, slutligen till besinning. De kommo att betänka, det den gapande jagtkamratens belägenhet var värd medlidande — icke endast löje.

Och nu skulle man försöka kurera X. för hans mun-lås. Lättare tänkt, än gjort!

Universalläkemedlet bland jägare, konjaken, anlidades, men fåfängt, fastän den af X. på uppmaning applicerades både ut- och invärtes. Till slut gaf man honom rådet att bege sig hem till gården för att låta fruntimren pyssla om sig. Varm mjölk skulle kanske göra bättre verkan än konjaken, menade någon.

X. gaf sig således i väg hem, fastän med blödande hjerta, ty i detsamma fingo hundarne upp haren n:o 2 och skallet begynte gå med jublande fröjd. Jösse sköts denna gång nästan genast och hann icke ens få ett ordentligt graföl, ty i och med detsamma var n:o 3 på benen. Traktens tillgång på harar tycktes vara god. —

För de mer eller mindre spännande episoderna under den nu riktigt i full gång komna jagten råkade X. och hans äfventyr i glömska — tillsvidare. Man trodde honom vara hemma vid gården, der vänliga qvinnohänder nog snart skulle förhjelpa hans käkar ur bakläset.

Men, "hast du mir geseh'n!" Till sin stora både förundran och förargelse fick en medlem af jagtsällskapet en stund derefter se X. som af jagtifvern blifvit förledd att glömma både sitt missöde och att söka bot därför, stående "på håll" på en skogsglade — med sin öppna mun en talande bild af den förkroppsligade förvåningen.

"Nå, står du här och fångar flugor i stället för att ge dig af till gården, gaphals!" sporde kamraten, hvars förargelse vid åsynen af X. blandades med skratlust.

"Huo sku' ja' kuoa gå heng, nå' ha'ana s'ringer o'king 'ej"*) svarade X. på sin rotvälska.

"Se så, packa dig i väg nu bara", svarade jagtkamraten, som hörde huru skallet just nu närmade sig. — "I

*) Huru skulle jag kunna gå hem, när hararna springa omkring mig.

väg med dig, din stolle!" ljöd en ny och barskare tillsä-
gelse, då X. ännu gjorde min af att dröja.

"Ja, oen ja' hitta' inte heng!"*) invände X.

"Så tag då pojken här med dig, som bär hararne,
och säg med detsamma att de kunna anrätta dem till mid-
dag eller supé der hemma, hvilket de vilja. Och nu,
marsch! Inga resonemanger!"

"Pang! Pang!"

Ett dubbelskott af den talande, som i detsamma fått
se en skynt af haren mellan buskarne. Riktigt, der låg
han också, en tillökning i bördan åt pojken som skulle bli
X:s vägvisare.

Då X:s qvardröjande förorsakats af en hemlig för-
hoppning att få skjuta på den hare som nyss jagats, begaf
han sig nu, då haren var fäld, ändtligen på hemvägen.

Den första han mötte vid ankomsten till gården var
en af de unga damerna, som vid åsynen af X., hvilken
gjorde ett försök att tilltala henne, uppskrämd rusade in
bland de andra i förmaket församlade fruntimren: "För
Guds skull, kom och se hvad som felas hr X.! Jag tror
han mist' förståndet!"

X. rönte nu nästan samma emottagande, som kommit
honom till del af jagtkamraterne; men som qvinnans större
medlidsamhet och benägenhet att meddela tröst der hon ser
lidande och olycka äfven här gjorde sig gällande, upphörde
snart den ofrivilliga och till en början hejdlösa munter-
heten och X. blef på allt sätt ompysslad, froterad på kind-
benen o. s. v., hvilket ingalunda var honom motbjudande,
då gnidningarne skedde af mjuka, vackra händer.

Ingenting ville emellertid hjelpa. En af damerna vå-
gade framkasta förslaget, huruvida icke en väl applicerad

*) Ja, men jag hittar inte hem.

kindpust vore ett verksamt medel — hon hade hört att någonting ditåt vid liknande fall användts med framgång. Som emellertid hvarken förslagsställarinnan eller någon annan af de närvarande ville åtaga sig att anbringa läkemedlet, hvilket X., med det älskvärdaste leende hans vidöppna mun kunde frambringa, förklarade att han med största nöje ville utsätta sig för, blef det intet af den saken.

Men just då rådlösheten var som störst, erinrade sig någon att i närheten, på knappa tre versts afstånd, bodde en läkare. X. fick en vägvisare till denne. Doktorn rådde vara hemma och patienten blef befriad ur sin obehagliga belägenhet.

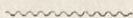
Men historien är icke slut ännu. Hon får sin krydda af hvad som hände X. på vägen till läkaren. Kommen ungefär halfvägs, får han se en hare helt beskedligt skutta fram ur ett snår och derpå trankilt sätta sig midt framför honom, på ett tjogs stegs afstånd.

Gifvande ett tecken åt sin ledsagare att förhålla sig stilla, gör X. sig i ordning att skjuta och hinner, fastän han bär bössan i fodral, knäppa jösse. — —

Sålunda blef X. icke utan byte vid denna minnesvärda jagt, något som icke alla deltagarne i densamma kunde skryta af, fastän dagens jagt öfverhufvud lemnade ett gynnsamt resultat.

Kamraterna voro nog elaka att förbittra X:s belåtenhet öfver det lyckliga skottet, hvilket han sedan med förtjusning omtalade, genom påståendet att haren suttit stilla så länge han gjort blott och bart af förvåning öfver att se en människa med vidtgapande mun. —

Så var historien om X:s munlås och säkert är, att hon icke så snart glömmes, vare sig af honom sjelf eller de andra deltagarne i jagtnöjet.

The following is a list of the names of the members of the American Medical Association, as reported in the official journal of the Association, the Journal of the American Medical Association, for the year 1910. The names are arranged in alphabetical order, and are given in full, including the name of the State or Territory in which they are practicing.

A. A. Abbott, M.D., Chicago, Ill.
 A. B. Adams, M.D., New York, N.Y.
 A. C. Adams, M.D., New York, N.Y.
 A. D. Adams, M.D., New York, N.Y.
 A. E. Adams, M.D., New York, N.Y.
 A. F. Adams, M.D., New York, N.Y.
 A. G. Adams, M.D., New York, N.Y.
 A. H. Adams, M.D., New York, N.Y.
 A. I. Adams, M.D., New York, N.Y.
 A. J. Adams, M.D., New York, N.Y.
 A. K. Adams, M.D., New York, N.Y.
 A. L. Adams, M.D., New York, N.Y.
 A. M. Adams, M.D., New York, N.Y.
 A. N. Adams, M.D., New York, N.Y.
 A. O. Adams, M.D., New York, N.Y.
 A. P. Adams, M.D., New York, N.Y.
 A. Q. Adams, M.D., New York, N.Y.
 A. R. Adams, M.D., New York, N.Y.
 A. S. Adams, M.D., New York, N.Y.
 A. T. Adams, M.D., New York, N.Y.
 A. U. Adams, M.D., New York, N.Y.
 A. V. Adams, M.D., New York, N.Y.
 A. W. Adams, M.D., New York, N.Y.
 A. X. Adams, M.D., New York, N.Y.
 A. Y. Adams, M.D., New York, N.Y.
 A. Z. Adams, M.D., New York, N.Y.

En sjöbuss af gamla stammen.

För några tiotal år tillbaka gjorde jag min första resa till sjös. Det var i skeppsfartens gamla goda tid, då frakterna voro höga, hyrorna små och matsedeln ombord på finska fartyg upptog 7 gånger gröt och fjorton gånger ärtor i veckan.

En sjömans praktik räknades då för tiden efter utsträckningen af hans resor, och en neptunison, som seglat rundt om båda "kapen," slog en buckla för hvardera i hattkullen och tillropade tillmötesgående ett morskt: "Plats för en ostindiefarare!" — De voro vanligen trilskne af sig, desse Neptuni gunstlingar, som gjort gubbens personliga bekantskap nere vid eqvatorn och voro därför äfven både respekterade och afundade af andre sjömän.

Vid den tiden utsändes gossen, som skulle göra sin första resa, från hemmet med en kista full af kläder och med en hel hop goda råd på köpet samt ren och snygg, — och återkom svart i ansigtet som en neger, med en mössa gjord af ett gammalt byxben på hufvudet och en säck, innehållande ett par illa medfarna sjöstöflar och en sydvest i handen, talande en rotvälska, som ingen kunde förstå och skrämmande sina anhöriga från förståndet genom att nappa katten i svansen och dänga honom i väggen med frågan

hvad det var för ett stjertblock. som låg der midt i farvattnet.

I dessa lyckliga tider mönstrade jag såsom kajutvakt med kapten W—r, vanligen "Biki" kallad, på "hermafrodit"-briggen *Mercurius* från Åbo, liggande färdig lastad och klar att afgå till Lybeck. — Lybecksfararne voro den tiden ansedde för att vara dugligt sjöfolk.

Kapten "Biki" var af gamla skolan. Han hade aflagt den så kallade "30 riksdalers skepparen," en examen som bl. a. medbragte rättigheten att föra passagerare öfver till Sverige. Gubben var en typ för dessa gammaldags, originela och försigtiga skeppare, hvilka numera upphört att finnas till. I farans stund lugn och hatare af allt fjesk och brådiskande "i ogjordt väder", plågade han vänta tre dygn för att se om vinden skulle blifva stående och derpå anställa sina beräkningar på ett högst egendomligt sätt, så mycket egendomligare, som det visade sig sällan slå felt. Var vinden stadig på afseglingsorten, resonerade gubben, då han skulle företaga någon af sina tysklandsturer, så kunde hon vara ostadig vid Hoborg, och var hon god på Ålands haf, så kunde hon vara emot vid Bornholm. Efter sådana och liknande reflexioner bestämde gubben oftast om han skulle afsegla eller icke. Den tidens sjökort voro ej så tillförlitliga som nu och fyrar förekommo äfven betydligt glesare. Men kapten Biki förstod konsten att komma fram utan dessa sjöfartens hjälpedor och såg helst att han slapp befatta sig med dem. "Jag inte pry om navika *). Jag hållas till praktika", var hans älsklingsuttryck. Under kryssniug hade han en egen metod vid bestämmandet af sina distanser. En stor flaska, hvars mynning var gjord mycket trång genom en inkilad tapp, fyl-

*) Navigation.

des med vatten och vändes upp och ned, och då flaskan runnit tom, vände gubben skutan på andra bogen. Det blef mitt göra att medan fartyget var under vändning fylla sagde flaska och sedan passa på då hon blef tom. Ett kinkigt värf, såsom jag fick erfaras. Uppstod missräkning så skylde gubben på mig, och pekade betydelsefullt på en vid kajutdörren hängande tågstamp, om jag vågade öppna munnen till sjelfförsvaret. — —

Vi hade passerat Hoborg, detta Lybecksfararens kap Hatteras, och jag hade lärt känna Hoborgs-gubben, en föga afundsvärd bekantskap för resten, emedan jag för hans skull i flera veckor efteråt fick bära märken efter båtsmannens tjärborste här och hvar på mitt unga skinn.

Vid Bornholm fingo vi motvind och tjocka. Den omtalade flaskan, som alltid stod klar, vändes flere gånger om dagen (hon rann två timmar). Vinden var ojämn och kunde stundom på ena bogen blåsa rätt frisk, medan hon på den andra var helt moj. Härvid fäste sig emellertid icke B., utan kommenderade såsom vanligt "ror i lä!" hvar gång flaskan runnit tom. Följden blef att vi innan qvällen seglade i land på Bornholm. — Jag fick skulden. B. kröp helt trankilt till kojs. "Skotan liggas i ko hamn och kaptén i sin kojka," menade han.

Hans vanliga tillit till ödet kom icke heller denna gång på skam, ty på morgonen steg vattnet och Mercurius kom loss från grundet.

Gubben drack gerna sin toddy på qvällsqvistarne och satt vanligtvis dervid på skyldighet sugande på en lång pipa, hviken det var mitt göra att tända med kol från kabysen hvar gång hon slocknade, och detta hände ofta. En gång då gubben intagit sin vanliga plats med sin favoritdryck ångande bredvid sig och synbarligen vid godt hu-

mör, fästade han sin blick vid mannen som styrde. "Tycas du om toti å?" frågade B. och sneglade på karlen — "Jo men, herr kapten", svarade denne och tog mössan i hand, i andanom redan smuttande på det glas han trodde sig få. — "Ä tu rökas lång pipa å?" — "Jo, herr kapten". — "Kå läsas navika först tå som jag", genmålte kapten B. och tog sig en klunk och ett långt drag ur pipan, skrattande på sitt egendomliga, halfhöga, buktalare-mässiga sätt åt det lyckade skämtet.

Gubben "Biki" var ofta rätt knipslug af sig och ej så bortkommen, som man kunde föreställa sig, då det gälde affärer. Han hade fått i kommission att köpa några hundra flaskor seltersvatten i Lybeck. Gubben hade emellertid under groggandet med gamla bekanta i Trave-staden glömt bort hela affären.

På hemresan frågade han mig en dag hvar de toma seltersvattenflaskorna funnos. "I akter piken", svarade jag. — Jag hade stufvat ned dem dit. "Hemta opp tem tå allihop", befalde B. Jag blef förvånad och funderade hvad i all verlden gubben skulle med de toma flaskorna att göra. Jag gick ned och hemtade upp en laddning, och då jag kommer upp med den andra får jag se kapten "Biki" med skjortärmarne uppkafade till armbågarne fylla och korka den ena flaskan efter den andra, medan två man halade upp vatten längs sidan i en tunna. — "Östersjövatten varas ko seltersvatten", menade B. och smågrinade betydelsefullt.

Jag förde sedermera flaskorna till deras bestämmelseort, och enligt hvad jag erfor, blef gubben "Bikis" konstgrepp ej upptäckt, ehuru man fann det lybeckska seltersvattnet väl kolsyrefattigt.

En annan gång hade han fått i uppdrag af en be-

kant att hemta räfkakor, men "sådana, som skulle döda". B. köpte ganska riktigt den uppgifna mängden räfkakor, men för att vara riktigt säker om att de skulle äga åsyftad verkan, ville han anställa ett experiment, och valde till föremål härför — fartygets kock, hvilken han gaf in en half dosis. Denne höll på att kasta upp sin odödliga själ på kuppen, men blef ändock frisk. B. åter ansåg sig lugn för varans duglighet, ty, sade han, "kocken varas tri räfvar."

En gång var gubben borta med sin "Mercurius" i två år. Ingen visste hvar han fans, och till slut betraktade man både honom och skutan såsom hörande till skuggornas rike. Hans redare, konsul L., strök begge ur sina böcker.

Förhållandet var emellertid, att B. hade fått en ung styrman, som manat honom att pröfva lyckan utom östersjön. Det hade lyckats öfver förväntan. B. hade tagit in den ena lasten efter den andra, förtjenat pengar och kom slutligen hem.

Tidigt en morgon trädde B. in genom dörren till sin redares kontor, der denne var sysselsatt vid sin pulpet. Konsul L. stirrade på B. som på en uppenbarelse från andeverlden. Men snart förvissade han sig om att det var kapten B. lifslevvande och att "Mercurius" låg på redden. I första häpenheten fick konsul L. ej fram ett ord. Gubben B. stod med en uppsyn som skulle föreställa ett småleende och höll någonting doldt under rocken. L. bröt dock snart tystnaden och slutade sitt tal med orden: "Nu har kapten varit borta i två år. Några underrättelser har jag ej haft af er, ej heller har ni sändt mig några penningar, och härmedelst får jag förklara eder skild från fartyget och min tjänst. B. spärrade upp ögonen, drog fram en påse under rocken och satte den under nä-

san på L. Påsen var full af klingande engelska soveraigns, och någon afsättning kom ej vidare i fråga.

Konsuln ville gerna med egna ögon se sin brigg, som han trott vara ett tillhåll för ålar och aborrar. Han och kaptenen följdes därför åt till stranden der B:s julle låg, och läto ro sig ut till redden.

Under sin bortavaro hade B. sett en på grekiskt manér riggad brigg och omtacklat sin Merkurius till en dylik samt äfven för öfrigt snyggat upp henne.

Då man kommit till den plats der L. väntade att briggen skulle ligga, skådade denne sig omkring åt alla sidor, men kunde ej upptäcka något fartyg som liknade hans gamla "hermafroditbrigg." B. låtsade som om han icke märckt redarens spörjande blickar, men frågade efter en stunds tystnad en af jollgastarne: "Hvems den skotan varas", pekande på ett af fartygen. — "Känner inte kaptten igen Merkurius?", blef svaret. — "Åh, den varas Merkurjus, å sir ut som den arkaste amerikan!"

Då någon frågade B. hvarför han icke remitterat penningarne i vexlar utan behållit en så stor summa ombord, der densamma kunnat gå förlorad om någon olycka händt, svarade B. endast sitt vanliga: "Jag inte pryr om navika, jag hållas till praktika". Han hade i sjelfva verket ofta fått sota för hvad han kallade sin "navika", och hade en förskräckelse för allt hvad pennor och papper heta. — Den omtalade långresan utgjorde sedermera gubbens älsklingstema.

En gång då briggen låg upptagen på slipen för att erhålla ny förhydnig, behöfdes platthufvuden att fastspika förhydningspappen med. Då B. på morgonen kom ned till varfvvet, frågade styrmannen huru mycket spik han skulle requirera. — "Fem tusen", svarade B. — "Måntro det

skall hinna till?" menade styrmannen. — "Nåh, sättas en nolla till tå!", svarade B. och gick.

På eftermiddagen då B. kom ned, låg der en säck på landgången. Sparkande till den frågade han: "Hva te varas?" — "Femtiotusen platthufvu'n!" svarade styrmannen. — "Kunnas en nolla göras så mycket spik!" menade B. och klädde sig fundersamt bak örat. — —

Flere år efter den Lybecksresa jag omtalat, sammanträffade jag med B. Konsul L. hade dött och Mercurius blifvit bortsåld. Gubben gick såsom ett gammalt inventarium från förgångna dagar. "Den nya tidens sjömän kunde han ej lida. "Dåm varas tåkå stora herrar!" menade han. På frågan om han kände igen mig, svarade han efter att ha betänksamt skärskådat mig en stund: "Tu varas Märkurjus kamla kajutvakt — seltersvattens kajutvakt!" — Jag nickade. Gubben kramade min hand och vi skiljdes.

En vecka senare bar jag vid en begrafning flaggen med den betecknande dödskallen och de korslagda benen, emblemet för en sjömans sista färd. Det var kapten V:s jordiska lemningar jag följde till grafven.

En spökhistoria.

Det var en dag på senhösten år 18— i en af våra större landsortsstäder, — vi skola kalla den T. Ett jagtsällskap satt efter dagens strapats i skog och mark samlat kring en treflig brasa hos den af jagtkamraterna, hvilken för tillfället fungerade såsom värd. Jagtens mödor hade mer eller mindre uttröttat en hvar af sällskapets medlemmar. Den till en början lifliga stämningen började, sedan tilldragelserna vid dagens jagt hunnit blifva på ett uttömmande sätt behandlade, att afmattas och blifva allt trögare. Enhvar kände sig mera disponerad för att lyssna än att tala. Bland vännerna kring brasan fanns dock en, provinzialläkaren doktor X., som var fri från den allmänna tröttheten, emedan han gjort de öfrige sällskap endast vid middagsbordet. Han var en glad och treflig karl med ett gemytligt ansigte, och hade städse i förråd en eller annan historie, hvilken han förstod att vid tillfälle på ett torroligt, intressant sätt gifva till bästa.

Då den allmänna däsigheten höll på att alldeles taga öfverhanden och allt tydligare prägla sig i de tillstädesvarandes miner och ställningar, uppryckte sig värden ur sitt dolce far niente, klappade doktorn på knäet och utropade "Nej, bästa vän, nu får ni lof att ge oss till lifs en historie. Vi somna annars bort allihop!".

Doktorn antog ett eftertänksamt utseende. Han kunde just nu icke påminna sig något som var värdt att omtala. Han led för tillfället total brist på ämnen, "det vill säga ifall icke ni mina herrar, önska lyssna till en jeremiad om huru mödosamt en läkares kall ofta kan vara, isynnerhet då det gäller att tillfredsställa pjunkiga och inbillningssjuka patienter." — Ett allmänt mummel tillkännagaf, att förslaget ej mottogs med några varmare sympatier. — "Eller viljen I kanske hellre höra historien om spöket, som vår vän Johannes R. här om dagen fick se?"

Detta förslag ansågs mera lofvande, isynnerhet som den blifvande skildringens hjelte, en ung landtbrukare, sjelf var närvarande. Denne försökte visst inlägga en liflig protest mot att på föreslaget sätt lemna bidrag till sällskapets förströelse, men hans påståenden lemnades utan afseende och doktorn började:

"Jag tror icke", sade han, gnuggande händerna framför brasan, "att vi T—bor i allmänhet äro vidskepliga af oss. Men undantag finnas dock. Det gifves ett slags öfvertro, som är segare än alla andra, och det är tron på familjesägener, slägttraditioner och dylikt. Isynnerhet mycket gamla familjer ha nästan utan undantag någon tradition förknippad vid sina förgångna öden, och så vidskepelig den än kan vara, finner man dock att ett visst mått af tro på densamma bevaras af familjemedlemmarne, äfven om desse, vårt upplysta nittonde århundrade till ära, gifva sig sken af att anse dylika saker för idel ammassor och skräp."

Här ha vi till exempel Janne R. till X—linna, som i hemlighet är fullt och fast öfvertygad om sanningen af en i hans familj bevarad sägen att en hvit häst, som under vissa omständigheter visar sig för någon af familjens medlemmar, förebådar ett dödsfall eller någon annan stor

olycka inom densamma. — Ja, ja, neka icke, min vän! Jag har bevis, klara bevis, som vi strax skola få höra.

Som jag sade, har vår vän här ej kunnat frigöra sig från ett visst inflytande af den der sägnen, och en följd deraf är att han hyser vissa betänkligheter för att ensam färdas i mörker, eller, kortare sagdt: han är mörkrädd. — — Ja, du vet bäst sjelf, min gosse, att du mycket ogerna går ensam hem till X—linna då du någon gång tillbringt din afton hos någon god vän här i T. Behöfver jag erinra dig om huru ofta du tiggat den ene eller andre om att följa dig hem? — —

Allt nog, en mörk qväll för icke längesedan fann sig Janne öfverraskad af midnatten, vid afskedet från ett gladt ungarlag hos B. Af alla de närvarande hade ingen samma väg som han.

Ni känner ju till att Janne bor hos sin farmor jemte sin bror Kurt. Bröderna äro af helt olika lynne. Medan Janne är en hjertans beskedlig kamrat, efterläten och godlynt, har deremot Kurt felet att vara en grälmakare. Derför händer det ej sällan att bröderna stå på spänd fot med hvarandra, och der man ser den ene af dem, kan man vanligtvis vara säker om att ej finna den andre. Kurt var därför ej med i samqvämet hos B. Bröderne hade haft ett af sina häftiga uppträden samma morgon. Jag hade reda derpå, medan Kurt var hos mig på qvällen.

Som sagdt, anfäktades Janne af sin vanliga mörkrädsla den der aftonen. Han lemnades af de uppbrytande kamraterne stående vid B:s dörr och seende sig om åt alla håll samt kännande för hvarje sekund sitt kurage falla på ett betänkligt sätt. Alla hade redan gått, undantagandes unga Malakias S., Malle, ni vet, som bodde ej långt från B:s och nu stod i trappan tändande sin cigarr. "Jag vore mycket tacksam, om du följde mig hem, Malle", sade

Janne; "det käns så kusligt!" — Malle skrattade sarkastiskt. — "Och hvem tror du skall gå tillbaka hem med mig sedan?" frågade han. — "Du kan ju sofva på vår matsalssoffa," föreslog Janne. — "Tackar som bjuder, men jag föredrar min egen säng framför er gamla skinnssoffa, som, enligt hvad jag minnes, är stoppad med gatsten eller något dylikt." — "Min bästa vän, gör mig den tjänsten att komma!" bad Janne. "Vänta, är du hungrig." — "Ja, icke är det utan" svarade Malle, ty B. hade icke bjudit på supé och han hade spiset middag tidigt. — "Om du gör mig sällskap hem, skola vi ha oss en präktig supé med kräftor, graflax och öl, och så kunna vi få oss ett glas punsch efteråt, om du har lust. Du får min säng, och jag sofver på soffan" — "Nå ja!" Malle gick in på förslaget.

Vägen till X—linna nattetid är, som I veten, ingalunda en af de trefligaste. Först har man den smala spången öfver forsen, som skummar och dånar under fötterna på en och der, såsom ni känner, det berättas att en förförd flicka kastat sig i och omkommit. Litet längre fram har man en hög backe, der vägen slingrar sig genom en tät och dyster skog: just rätta platsen för banditer och rånare att välja till bakhåll; och ytterligare ett par stenkast framåt kommer man in i en hålväg mellan två branta bergväggar, der sägnen förtäljer att tjufvar och mördare blifvit steglade i forna tider. Och sedan är det ännu en god bit till X—linna, som i och för sig sjelf ej har någonting tilldragande nattetid, der det ligger inbäddadt i en gammal halft förfallen park.

Det var en stormig natt, vinden tjöt och väsnades vildt bland träden och frammanade ur skogens djup allehanda obehagliga läten. Mörkt var det dertill som i ett grafhvalf, och månen gick ej upp ännu på en timme eller

så. De begge unge männen gingo tysta vägen framåt, kännande sig oakadt alla försök att intala sig oförskräckthet temligen kusliga till mods. Af mörkret och de obehagliga omgifningarne uppjagades slutligen deras inbillning till den grad att de ofta ofrivilligt hajade till vid hvarje misstänkt buller och i de vid vägen stående trädstammarne och stenarne tyckte sig se alla möjliga fantastiska skepnader. Ett får hoppade upp ur ett dike framför deras fötter och skrämde dem nästan från förståndet. En uggle flög öfver vägen och dess barnlika skrik bragte dem att rysa genom märg och ben.

Ingenting allvarsamt inträffade emellertid innan de kommo till den nämnda hålvägen, der de, under en paus i stormens vilda konsert bland trädskronorna, tycktesig höra ett egendomligt aflägsset ljud som närmade sig i riktning från X—linna. De stannade och lyssnade med återhållen andedrägt. Ljudet blef allt tydligare och kom närmare och närmare. Slutligen tyckte de sig urskilja att det härledde sig från trampet af en hästs hofvar mot vägen. "Klapp! klapp! klapp! klapp!" lät det.

"Hvad i herrans namn kan det vara!" utropade Janne och nappade Malle i armen, "det kan aldrig komma någon häst från X—linna den här tiden på natten!" Janne stirrade framåt vägen i mörkret och lyssnade ett ögonblick. Derpå började han allt hvad tygen höllo springa åt samma håll hvarifrån de kommit. "Spring!" stönade Janne, och Malle, smittad af kamratens förskräckelse, följde exemplet och lade äfvenledes benen på nacken. De hade just hunnit ut ur hålvägen igen, då de hörde bullret af hästhofvarne tätt bakom sig. Janne kastade sig bakom en enrisbuske på ena sidan af vägen och Malle bakom en annan på motsatta sidan. Hästen flög förbi som en stormil.

Efter en stund kröpo vännerne fram ur sina göms-

len. "Såg du?" hviskade Janne betydelsefullt. — "Ja, jag såg någonting hvitt." — "Var det hvitt, är du säker på det?" — "Ja, jag tror det var en hvit häst?" — "Åh, åh! då är det allt förbi med någon i vår familj. Vi ha att vänta ett dödsfall inom 24 timmar!" — "Jag önskar, att jag inte kommit med", sade Malle. — "Se så kom nu; låt oss skynda," sade Janne med feberaktig ifver. "Gud vare oss nådig! Det måtte aldrig bli Kurt; vi skiljdes i morgse så som ovänner."

— "Kurt och jag hade äfven en tvist oss emellan i dag", sade Malle suckande, "och jag hotade att spräcka skallen på honom."

— "Låt oss hoppas att det blir farmor!" önskade Janne, föga fromt.

Då de hunno fram till X—linna, tilltog stormen i häftighet. Träden i den gamla parken piskade våldsamt mot hvarann sina bladlösa grenar och qvistar och barkstycken flögo mot deras ansigten. X—linna var insvept i mörker och den åldriga bygnaden låg der så dyster och omgifven af en så graflik tystnad, att de nästan voro rädda att stiga in. Janne gick först, men stannade för att invänta Malle. "De säga dessutom", hviskade han andlöst, fortsättande deras resonnemang om spöket, "att man vid samma tillfälle får se ett lik utsträckt på en likbår i förstugan. Tänk, om vi nu få se det!" — "Gå in! gå in!" utropade Malle. Låt oss få veta det värsta med det samma!"

Tamburen var alldeles mörk, men Janne hittade tändstickor på ett bord och skulle just taga eld, då Malle snafvade öfver någonting. "Hvad f—n nu! Här ligger en hund!" skrek han och tilldelade föremålet en spark. Denna verkställdes med ganska stort eftertryck och efterföljdes af ett eget knastrande ljud och ett kort, skarpt skrik." Hvad

har jag gjort!" utropade Malle; "ett ljus! fort!" Ljuset tändes och dess sken belyste kroppen af en ung man lig-gande synbarligen liflös utsträckt på golfvet. Janne gaf till ett utrop af förtviflan. "Det är Kurt!" skrek han. "Malle, hvad har du gjort? Du har dödat honom! Det var den hvita hästen! Du ser, att allt har slagit in!"

Efter några ögonblicks stum förfäran sågo de begge unga männen på hvarandra. Samma tanke hade bemäk-tigat sig dem båda. De hade varit i gräl med Kurt begge två. De skulle bli häktade och dömda, kanske till lifstids straffängelse. I sin förvirring tänkte de ej uppå att det förståndigaste hade varit att ge allarm och upptäcka allt samman. I deras öfverretade hjernor spökade endast straf-fet som väntade dem.

Efter att ha lyssnat uppmärksamt, förvissade de sig om att ingen vaknat. Derpå togo de kroppen, den ene vid fötterna och den andre vid hufvudet, och buro honom så tyst som möjligt till vedlidret. Der lade de ett stort vedträ på den döde, så att det skulle se ut som om det ramlat öfver honom, och började derpå vandra tillbaka åt staden till, uppfyllda af både rädsla och sorg.

De hade tillryggalagt ett godt stycke af vägen då Janne plötsligen stannade tvärt, tog sig med begge hän-derna om hufvudet och utropade: "Malle, min hatt!" Hans hatt hade blåst af under det de buro den stackars Kurt, och under inflytande af sin högt uppdrifna förskräckelse hade de helt och hållet glömt hatten. Det kunde ej hjel-pas. De voro tvungne att gå tillbaka efter den, om de ej ville bli upptäckte. Framkomne till huset, började de stillatigande undersöka gårdsplanen. Blåsten hade afstan-nat och månen kastade ett blekt, osäkert sken mellan trä-den. Rakt i månskenet midt på gården låg Jannes hatt. Han hade just fattat tag i den, då ett buller hördes från

vedlidret. Han såg upp, och varseblef en spöklig gestalt med Kurts drag, iklädd någonting hvitt, som liknade en svepning. Malle fick samtidigt sigte på den skräckinjugande uppenbarelsen och båda togo till fötters allt hvad de förmådde. Men skepnaden, hvad det sedan var, förföljde dem snabbt och ljudlöst. De flyende tyckte sig ha spöket allt jemt tätt i hälarne på sig och inbillade sig ibland att det nästan vidrörde dem. Den ena kalla kåren efter den andra gick utefter deras ryggar. Slutligen hunno de fram till staden. I mitt fönster brann ljus, och på detta satte de kurs som skrämde killingar.

Jag skall berätta hvarför det brann ljus hos mig så sent. Kurt hade, som jag sade, tillbringat aftonen hos mig. Han gjorde sig ej någon brådska att taga afsked, och min hjertligaste önskan var att på ett eller annat sätt bli af med honom, då, liksom efterskickadt, ett bud kom och bad mig hjälpa en karl, som brutit sitt ben vid stenbrytning. Budet hade kommit ridande och for till gästgifveriet för att anskaffa en gammal vagn, medan jag lagade i ordning bindlar och instrumenter. Bland annat tog jag med mig en flaska aether i händelse af behof. Emedan jag ej kunde kvarlemna Kurt ensam i huset, beslöt jag att taga honom med. Vi anlände till patientens bostad och jag började gipsa och förbinda hans skador, kvarlemnande Kurt i vagnen, der jag äfven af förbiseende glömde aetherflaskan. Det var temligen kyligt på natten. Kurt hade fått väderkorn på flaskan och trodde den innehålla någonting hjertstyrkande. Först pröfvade han innehållet med näsan och tog sig derpå en dugtig klunk.

Då jag återkom till vagnen, fann jag flaskan half-tömd och Kurt liggande på vagnsbotten djupt insomnad. Enligt hvad jag kunde finna, hade han lyckligtvis ej druckit så mycket att det kunde göra honom någon egentlig

skada. Han hade blott råkat i ett tillstånd af djup berusning och bästa medlet var att han fick sofva af sig denna. Men då jag ej ville föra honom hem till mig och omvägen till X—linna ej var synnerligen lång, beslöt jag att föra honom dit. Då jag kom till ort och ställe, hade alla redan gått till sängs och ingen vaknade då jag bultade på. Jag tillredde därför ett nattläger åt herr Kurt af mattor och resfaltar på tamburgolfvet och körde hem. Det var gästgifvarens gamle hvita Polle framför vår vagn, som under återfärden skrämde vår vän Janne R. och hans kamrat, såsom jag berättat er. Det var han, som bar skulden till hela olyckan. Hemkommen, väntade mig ännu ett sjukbesök, en granne som råkat ut för en häftig tandvärk. Jag måste en god stund pyssla med honom, och deraf ljuset i mitt fönster.

Näväl, för att ej hålla er längre i ovisshet, vill jag nämna, att Kurt ej blef dödad, ej engång allvarsamt skadad. Hvad som hände honom i vedlidret, berättade han mig efteråt, och det föreföll mig så löjligt, att jag måste förtälja det.

Han hade ej länge legat i vedlidret, förrän kylan bragte honom till medvetande. Hans första intryck var, att han fortfarande befann sig i vagnen och att någonting tungt låg öfver honom. Det var träkubben.

Han ruskade på sig, vedträ'et föll ned och han reste sig på fötterna, alldeles vimmelkantig i hufvudet som han var. Seende emellertid månskenet intränga genom en springa i dörren, kraflade han sig dit och försökte få upp den, men träkubben hade fallit mot dörren och bommat till densamma och Kurts ansträngningar kröntes ej med framgång. Då gick ett ljus upp för honom: han var i kurrän. Det här lilla hålet, hvarifrån det var omöjligt att slippa ut, måste vara häktet vid stadens poliskontor. Han hade

troligen varit oregerlig under ruset, och polisen hade lagt embargo på honom. Först kände han sig högst förbittrad öfver att han, en ansedd mans son, skulle bli behandlad på detta sätt, och begynte hamra på dörren och ruska om den af alla krafter, men finnande att man ej tog den ringaste notis om honom, intalade han sig sjelf att det bästa han kunde göra var att gå och lägga sig.

Trefvande framför sig med händerna upptäckte han något, som han antog vara en säng. Det var afbalkningen kring en hög kålrötter, som blifvit upptagna på dagen och ditsatta tillsvidare. En gammal säck var kastad öfver högen.

Att bädden ej var alltför mjuk, kom Kurt snart under fund med. Han trodde emellertid att det var britsen i kurran och klädde af sig ända till skjortan. Sedan kröp han till kojs, men fann allting högst obehvämt. "De ska ka sina madrasser lagom i det här fördömda hålet", mumlade han, då de knöliga rotfrukterna gjorde intryck på hans refben. "Detta är den värsta bädd jag i hela mitt lif råkat ut för. Jag kan slå vad om att de fyllt sina bolster med spånor! Och så äro de dj—ne så knussliga med sina täcken till på köpet!" sade han för sig sjelf, famlande hit och dit efter sagde persedel. "Hallåh! Polis!" skrek han; "kom hit och laga om min säng ordentligt eftersom ni fört mig hit!" — men ingen kom, och under försöket att göra det mera komfortabelt åt sig, fick han tag i blastet på en kålrot och ryckte den hastigt till sig. Hela högen kom i rörelse och ramlade utåt golvet och en hop gamla trasor och brädstumpar föll ned på honom. Nu var det slut med hans tålmod. Han hoppade upp, grep fast i första föremål han fick fatt uti — det råkade vara träkubben — och börja dänga kring sig som en rasande i akt och mening att slå sönder allt som fanns i hela rummet. Då

tråkubben lemnade dörren fri, gick denna sakta upp af sin egen tyngd och insläpte en ström af klart månljus.

"Anamma det snuset!" skrek Kurt, glad men rädd tillika öfver resultatet af sin kraftyttring. "Nu har jag brutit mig ut ur finkan och det bästa jag kan göra är att schappa!" — Det var just i detta ögonblick Janne fick se spöket.

I väg sprang Kurt, och undan bar det för Janne och Malle hals öfver hufvud. Men Kurt, stackars gosse, fick den föreställningen att doktors mixtur, som han nu påminte sig ha sväljt, hade vändt ut och in på hans minne. Ehuru han nemligen var fullkomligt säker på att han sprang från kurran åt sitt eget hem till och hvarje sten på vägen var honom väl bekant, märkte han tydligt att hans begrepp voro till den grad förvirrade, att han tyckte allting vara tvärt om emot verkligheten och att alla föremål vid vägen mötte honom bakfram.

Der var ganska riktigt hålvägen och skogsbacken och spången öfver forsen, men allt i bakvänd ordning. Och till och med polisen bar sig så besynnerligt åt. I stället för att de bort förfölja honom, var det han som anställde jagt på dem, tycktes det. Två flyende poliskonstaplar sprungo ju för brinnkära lifvet framför honom. Huru de kilade i väg, desse ordningens väktare! "De ämna skära af reträtten för mig, de kanalerne!" tänkte Kurt för sig sjelf, "men jag skall lura dem, jag!" Och ju fortare de sprungo, desto snabbare tog Kurt ut stegen, tills slutligen hela sällskapet, förföljde och förföljare, rusade hals öfver hufvud in i min tambur och dervid skrämde mig nästan till vanmakt, väckte upp barnen och min hustru och bragte alla grannskapets hundar att skälla som galningar. — —

Der ha ni historien, mine herrar!"

"Men", yttrade en af sällskapet, "huru kunde han springa på det sättet efter den fatala sparken han fått?"

"Hans farmors bästa söndagshatt hade förtjensten deraf. Gumman hade lemnat den på bordet i tamburen. I mörkret hade den fallit på golvet och hittades på ett anskrämmeligt sätt tillstuckad.

"Huru tog din farmor saken, Janne?" frågade doktorn, vändande sig till hjälten i berättelsen.

"Å ja! Värre hade det kunnat vara!"

En historia om verststolpar.

En verststolpe är en ganska alldaglig företeelse och likväl kan ofta äfven en sådan vara för mer än hans utsida ger vid handen.

Mången verststolpe finnes, som, der han står helt anspråkslöst år ut och år in på samma obemärkta plats vid en dikeskant, en bro eller en grind, kan ha sin märkvärdiga historia, fastän det icke synes på hans tarfliga yttre. Ty tarflig måste man kalla hans kostym, om han än är klädd helt och hållet i rödt med en hvit hatt och en svart nummer i denna, hvilken sistnämnda prydnad — om det nu kan kallas en sådan — han delar med flere andre samhällets tjenare. Hans yttre är dertill ofta på ett oförsvarligt sätt vårdslösadt af dem som det åligger att draga försorg derom, och stundom kan han på sin ålderdom få stå grånad, lutande och öfvervuxen af mossa utan att någon känner medlidande med honom. Ja, då han efter långa års tienstgöring slutligen, såsom det ofta händer, stupar på sin post, vräker man honom der han är bäst ur vägen eller kan det till och med hända att man går långt nog i grymhet att hugga sönder och bränna upp honom.

För honom, som dock är en samhällets och mensklighetens tjenare lika så väl som mången annan, gifves det

ingen "belöning för långvarig och trogen tjänst", och det är lycka, att han lefver och dör som ungarl, ty hans enka och barn, om han hade några, skulle icke få pension. Hans enda belöning är tillfredsställelsen öfver en osviktig pligtuppfyllelse, och denna bär han inom sig sjelf.

Fastän, såsom nämndt, verdstolpar i allmänhet icke äro ansedda för att vara någonting, som är värdt att tala om eller fästa sig vid, finnes det likväl en talrik menniskoklass, hvars uppmärksamhet de ådraga sig, och denna är de resandes. Huru mycket skulle ej en verdstolpe kunna förtälja från sitt långa lif om allt hvad han bevittnat, alla de vexlande scener som dragit honom förbi och allt, som dag och natt, sommar och vinter, i vackert och i fult väder passerat inom hans synkrets. Mången gång har jag tyckt, då jag färdats förbi en verdstolpe, att han haft ett nästan förnuftigt uttryck i sitt ansigte — han har ju förstås intet ansigte, fastän man kan inbilla sig det — och jag har lagt märke till att det finnes verdstolpar med mycket olika uppsyn. En del af dem kunna ha någonting gladt och jovialiskt hos sig, medan andra åter synas modstulna, melankoliska, vresiga och stundom högfärdiga och båla — det senare gäller vanligen nära städerna och vid andra viktigare ställen stationerade verdstolpar, hvilka vilja anses förmer än sina likar på rama bondlandet.

En verdstolpe är, der han står på sitt ena ben, van att begapas af de vägfarande, fastän han vanligtvis är förnuftig nog att icke taga denna uppmärksamhet för beundran, något, som mer än ofta händer hans tvåbenta gelikar bland menniskorna. Han vet, att man fäster afseende vid honom endast för de nyttiga upplysningar han kan gifva, och man måste skänka hans anspråkslöshet aktning, ty ofta kan han gifva meddelanden, som icke äro af så ringa betydighet som mången kunde tro. Hvem kan räkna, huru

mången gång en verststolpe ingifvit en trött resande eller en dignande vandrare mod och förnyadt hopp, då han berättat honom, att det nu är endast så och så långt till målet för hans färd, der hvila och vederqvickelse vänta honom. Och på huru mången verststolpe ha ej å andra sidan de vägfarande kastat ledsna, tröstlösa eller förtviflade blickar, då han kort och känslolöst upplyst dem att de ännu ha en lång, lång vägsträcka att tillryggalägga. För tjuven eller mördaren, som undflyr sitt straff, tyckas verststolparne vara hotande vittnen till hans brottslighet, som tillropa honom: "Ännu är du ej i säkerhet! Dina förföljare kunna färdas snabbare än du och snart är du upphunnen!" Resande som skynda till någon älskad person möte betrakta verststolparne med blandade känslor, men ju längre det lider, desto gladare blir deras uppsyn, då de igen se en af de välbekanta vägmätarena skymta fram vid en krökning af vägen, och det har händt att en ung man, som genom natt och dag rest en lång väg för att träffa sin älskade efter en flerårig skilsmessa, tagit i famn den sista af de många verststolpar han haft att passera, och detta blott därför, att han gaf honom den glada underrättelsen, att han numera hade endast ett kort, mycket kort stycke väg kvar till det älskade föremålet. — —

Hvad mig angår, har jag alltid hyst ett visst intresse för verststolpar, och detta torde till stor del härleda sig af en tilldragelse från min barndom, som står i samband med dessa vägmätare.

Min far yttrade en dag till mig några ord som satte en hel hop funderingar i mitt lilla hufvud. "Du skall slippa med på resan", sade han; "alltid är du till någon nytta. Medan jag målar hatten och siffrorna, kan du måla foten."

Jag blef glad, ty jag hade aldrig gjort någon resa förr, utom till kyrkoby, och det kunde nu knapt kallas en

resa, emedan hon låg endast några få verst från vårt hem. Men tillika grubblade jag på hvad hans tal om hatten och siffrorna hade att betyda. Jag vet ej af hvilken orsak jag drog den slutsats att han dermd åsyftat klockaren, till hvilken nyss vi kommit i ett spändt förhållande derigenom att dennes ko trampat ned stängslet kring vår trädgårds-täppa och på en natt ätit upp våra kålrötter med blast och allt. Klockarens hatt tarfvade nog en målning, tyckte jag, ty denna var brunnött af ålder och långtifrån så glänsande som kyrkoherdens. Och så hade han att göra med siffrorna i kyrkan. Men i alla händelser förekom mig saken mycket dunkel och gaf mig en hel del hufvudbry. Att fråga min far, dertill hade jag icke mod, ty erfarenheten hade lärt mig att min frågvishet vid flere föregående tillfällen hade bragt min lugg och hans hårdthändta högra hand i en obehaglig beröring med hvarandra.

Dagen efter det min far yttrat de betydelsefulla orden, vann jag kunskap om deras rätta betydelse genom att lyssna till ett samtal mellan honom och skolläraren. Han hade tagit på entreprenad att måla distriktets alla verststolpar.

Förberedelsen till resan begynte redan par veckor förut, och min far profvade dagligen sina målburkars innehåll på vår stugas frånsida för att se huru "färgerna togo sig ut", tills denna slutligen blef så brokig som länsmansfruns granna helgdagsschal, till stor förnöjelse för mig, som häri fann en orsak att stoltsera inför byns pojkar, men till förargelse för min mor, som sade att vi derigenom blefvo ett åtlöje för grannarne.

Min far var egare till en häst, som hette "Blixten" — ett namn, hvarför han dock icke gjorde skäl genom någon synnerlig snabbhet i sitt lopp. Han var enögd och af svårbestämd ålder, ty nästan alla tänderna hade redan

fallit ur hans mun. Tidigt en morgon spändes "Blixten" för vår kärra, på hvilken vi lastade våra målburkar, penslar, oljeflaskor och matkorgar samt ofvanpå allt det andra den lilla stegen, hvarpå far skulle stå då han målade stolphattarne. Vi gåfvo oss i väg följda af min mors välönskingar — hon berättade efteråt, att det, då hon såg oss vika in på stora vägen och försvinna, "flugit genom henne som en aning", att hon icke skulle få återse oss alla vid lif och helsa. Jag, som ej visste hvad aningar ville säga, var glad och lycklig, mest öfver den verkan min storartade affärd hade på bypojkarne, som stodo och tittade efter oss der vi i sakta mak skumpade i väg efter den trumpne, stelbente "Blixten".

Det var högsommar och det skönaste väder.

Vi behöfde tvenne veckor för att utföra målningsarbetet, och jag bevarar ännu denna tid och dess tilldragelser såsom ett af de angenämaste minnen från min barn-domstid. Jag fann ett sant nöje i sjelfva målningsarbetet och kände mig stolt då min far berömde mig och sade att jag gjort honom bättre nytta än han kunnat vänta. Roligt var det äfven att betrakta de resande som foro förbi oss under det vi höllo på med vårt arbete eller hvilade oss i gräset, vid dikeskanten eller i mossan uppe i skogsbrädden under våra mattimmar. Af det allvar hvarmed min far utförde sitt arbete och den omsorgsfulla högtidlighet, hvarmed han afsynade hvarje färdigmålad stolpe och lade den sista fulländande handen vid sitt verk, fick jag det intryck att han i det hela måste vara en ganska betydande man. Vi arbetade ända långt in på de ljusa sommarqvällarne och jag har aldrig i mitt hela lif haft en bättre och sundare sömn, än den jag om nätterna njöt, än i en bondgård eller torpstuga, då en sådan låg i vår väg, än i en lada, der det nybergade, doftande höet gaf oss

en bädd, mjukare och skönare än mången rik mans dunbädd.

De två veckorna gingo så fort att de föreföllo mig nästan som lika många dagar, och en vacker juliqväll doppade vi för sista gången våra penslar i de nu betydligt lättade målburkarne och gjorde våra sista penseldrag på den sista verdstolpen, som stod på höjden af en backe, derifrån en vacker utsigt utbredd sig öfver den i aftnens skymning bortslumrande skogsnaturen. Luften var ljum och allt så tyst och fridfullt.

Min far var belåten. "Entreprenaden har lyckats," sade han, "och du har varit till god nytta, min gosse!"

Glad i hågen öfver loforden gick jag att samla ihop våra burkar och penslar och stufvade ned dem på kärrbottnet, under det far stod och med belåtna blickar betraktade stolpen, som stod der så hvit och röd och glänsande i aftnens solens sken.

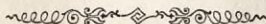
Vi selade på "Blixten", som, efter att ha ätit sig mätt vid väggkanten, stod fundersamt vid gårdsgården och hviftade bort flugor med sin glesa svans, och så skulle vi åka i väg till vårt hem, som ej var synnerligen långt af lägset.

Jag hade krupit upp bak på kärran och sände de sista afskedsblickarne till verdstolpen, och far smackade åt hästen som med spärrade ben lunkade utför backen. Då vippade vårt ena kärrhjul plötsligt till öfver en sten och "Blixten" snafvade samt föll omkull med kärran öfver sig. Vi kommo under lasset och jag kände färgburkarnes och oljeflaskornas innehåll rinna ned längs hals och armar under det jag gjorde de mest energiska försök att arbeta mig fram under kärran. Då far och jag kommo på benen igen hade vi svårt att känna igen hvarandra, så tatuerade i ansigtet och nermålade på kläderna voro vi af de utspilda

färgerna. Min far var ej någon gudlös man, men han lät undfalla sig några fula ord, som jag här tvekar att upprepa, då han upptäckte att den stackars "Blixten" till råga på olyckan, låg död, stendöd, och i döden undergått en förvandling, som gjorde honom nästan oigenkänlig, ty han var strimmig och brokig som en zebra.

"Der for entreprenaden åt — —" var slutrefrängen af min fars yttrande, och då jag gjorde ett försök att komma fram med några ord af tröst och uppmuntran, blefvo ett par illa svidande munfiskar lönen för mitt besvär.

Ett så olycksdigert slut fick min första resa och denna historia "om verstolpar.

En tablå ur „Preciosa“.

En skandalhistoria, en förlofning och ett sällskapsspektakel äro tre ting, som i en landsortsstad äro i högre grad än någonting annat egnade att uppigga sinnena, sätta lif i konversationen vid kafferep och toddysamqväm samt bibringa det hvardagliga umgängeslivet en pikant och angenäm krydda, utan hvilken det vore lika fadt och osmakligt, som en julsinka utan engelsk senap.

I den förträffliga lilla staden Z. hade man en tid bortåt — det var på förvintern — haft temligen tråkigt. Alla tilldragelser af intresse från sommar-sejouren liksom äfven hvarje det minsta ämne som sedan dess yppat sig, hade på det grundligaste blifvit omdryftade och åter omdryftade vid fruntimrens förmiddagskaffen och herrarnes toddylag och dessutom vid alla andra förtroliga sammanträffanden mellan medlemmar af den lilla ortens sällskapsverld. Man hade ännu hela fem veckor kvar till julen, denna sällskapsnöjenas förlofvade tid, då man åter kunde vänta någon omvexling i hvardags livvets enformighet och något stoff för konversationen. Men hvarmed skulle man till dess fördrifva ledsnaden och den tid som de alldagliga göromålen och hushållsstöket lemnade öfrigt. Någonting borde göras, derom voro alla ense, men hvad? Skulle man tillställa ett slädparti, en litterär-musikalisk soiré, eller en lotteribal för något välgörande ändamål?

Hvart och ett af dessa tre förslag var visserligen tilltalande nog, men hade den omständighet emot sig, att man med säkerhet visste att nöjen af alla dessa slag icke skulle komma att saknas vid jultiden, och hvad särskildt lotteriet för välgörande ändamål beträffade, så hade för icke så alldeles länge sedan en dermed närbeslägtad tillställning, en välgörenhetsbazar, löpt af stapeln, och det var omvexling, det var någonting nytt, man ville hafva.

Under all denna villrådighet och detta funderande hit och dit var det någon som af en händelse kom att yttre ordet sällskapsspektakel. — — Ett sällskapsspektakel, ja! Der hade man ju det! Hvarför hade man icke genast kommit att tänka på den saken. Det var nog sant, att man kunde vänta sig ett sällskapsspektakel på trettondagen också — i Z. hade det blifvit till sedvänja att tillställa sällskapsspektakel på Knutsdagen — men till dess var ju en lång tid ännu, och vidare behöfde ett sällskapsspektakel aldrig bli enformigt; man kunde ju omvexla med pjäser, och tänk dessutom, hvilket nöje som låg redan i blotta förberedelserna och isynnerhet i repetitionerna. Ett sällskapsspektakel blef alltså beslutet.

Så frestande det äfven vore att lemna en beskrifning öfver förspelet till det stora nöjet, öfver alla de små scener och intriger som afspelades under förberedelserna till det egentliga spektaklet, må detta dock af flere skäl lemnas ogjordt. Enhvar, som engång deltagit i ett sällskapsspektakel, känner nog af erfarenhet till allt det der.

Alltnog! Alla tillredelser voro undanstökade, rollerna inlärdade, dekorationer anskaffade och tillochmed generalrepetitionen hade egt rum. Den stora dagen var inne. Man hade valt ett par små pjäser af det slag, som en gång för alla tillhöra repertoiren vid en landsortsstads sällskapsteater, och till slut skulle en tablå förevisas, till ämne för

hvilken man valt en scen ur „Preciosa“. Då inträffade ett mellankommande hinder, en af dessa små kulissintriger, som synas oskiljaktiga från tillställningar sådana som sällskapsspektakel.

En af teatersällskapets manliga medlemmar, och dertill den, som visat mesta ifvern för sakens tillvägbringande och äfven var den mest framstående skådespelaren samt innehade rolen af älskare i första pjesen, anmälde i sista ögonblicket förfall. Han vägrade att uppgifva någon bestämd orsak till sitt plötsliga beslut, och alla både förebräelser och böner hade ingen inverkan på honom. Han ämnade absolut icke uppträda, sade han, han hade sina skäl dertill. Ock dervid såg han så dystert och melankoliskt ut som om en centnertung, djup sorg hvilat öfver hans unga studenthjerter.

Att han också icke helt och hållet saknade anledning till denna dystra min och till de tunga suckar, som voro de enda svar han gaf på alla närmare förfrågningar, det torde ingen vilja förneka, som någon gång fått ett „nej“ af sitt hjertas utkorade. Och detta hade, enligt hvad man efteråt erfor, hänt vår unga apolloson på aftonen af generalrepetitionsdagen. Den unga dam, som spelade mot honom i första pjesen, hade med kall och obeveklig hand räckt honom en korg, i det ögonblick han trott sina djerfvaste, af sammanträffandet under teaterförberedelserna framalstrade drömmar blifva verklighet. Hvad under då, att han ansåg sig ej ega kraft och mod att i pjesen utbyta ömma ord och spela en älskares rol mot henne, som nyss i verkligheten med förakt tillbakavisat hans hyllning.

Det återstod till följd af tidens ytterliga knapphet intet annat än att stryka det första stycket från programmet. Den unge korgemottagaren såg naturligtvis detta med

den största förnöjelse. Derigenom slapp han den förfärliga plågan att se det hårdhertade föremålet för denna låga slösa på en annan de ömma försäkringar och förtroliga tankeutbyten, hvilka under andra förhållanden kommit honom till del.

Programmet var således inskränkt till ett lustspel och en tablå. Så futtigt emot hvad det kunnat vara! klagade mer än en af sällskapet.

Men man hade icke beredt sig på att det kunde bli ännu „futtigare“. — Två timmar innan föreställningen skulle börja, slog den underrättelsen ned som en bomb bland de på scenen med de sista anordningarne för aftnens nöje sysselsatta medlemmarne af teatersällskapet, att den unga dam, som gifvit korgen åt sin tillbedjare och tillämnade teaterälskare, och som innehade två af rolerna i den andra pjesen, nu i sin tur tillstält ett mankemang. Hon hade sjuknat, tillkännagaf hon i en biljett till teaterns regissör, och „kunde omöjligen icke uppträda“.

Stum bestörtning, sorg och förtviflan uttalade sig i allas blickar. Att söka inverka på den strejkande primadonnan visste man vara fåfängt. Hon var den lilla ortens skönhet och nyckfull som en sådan. Det led intet tvifvel att hennes sjukdom var låtsad, men så mycket säkrare var att hon icke skulle låta öfvertala sig.

Rådlösheten var denna gång större än förut. Det var visserligen klart, att äfven den andra, och numera enda, pjesen måste strykas. Men skulle icke på samma gång hela nöjet inställas? Häremot protesterade dock på det ifrigaste flere af det splittrade teatersällskapets medlemmar, och särskildt de som skulle uppträda i tablån ur „Preciosa“. Ett förslag framställdes att engagera brandkårens på orten hornseptett att spela några nummer före tablån, och det vann bifall.

Den högtidliga stunden var inne. Preciosa hade in- tagit sin plats på klippan, det vill säga två bröstsockerlå- dor och en upp och ned vänd stol, med guitarbandet öfver axeln och profilen vänd mot „salongen“. Rövvarhöfdingen stod trotsig och stolt med pistolen i sin utsträckta hand, klädd i röd kappa och kragstöflar. De öfriga voro grup- perade efter omständigheterna och en af zigenarne hade plats bakom Preciosa såsom stöd åt klippan. Bakom de två fastträcklade lakan som skiljde dem från den redan sam- lade publiken lefde tablåpersonagerna i en andlös spänning och väntan. Ringklockan pinglade. Det var signalen för brand- kårsseptetten att sluta och för den person som fått det ansvarsfulla värfvet att sköta maskineriet, att låta ridån gå upp.

Men den som icke lät sig på något sätt rubbas ur sitt läge, det var ridån. Den knyckte till och rystade på sig vid maskinistens ryckningar i snöret, men det var också allt. Han gjorde en andra kraftigare ansträngning, men med samma resultat. Ett sakta fnissande hördes bland publiken. Tablåmedlemmarne blefvo högst oroliga och kon- centrerade sitt missnöje i förebrående och hånfulla blickar på den förtviflade maskinisten. Rövvarhöfdingen hviskade till honom någonting om en stackare och om dumhet. Den förre, som var en ung nyss hemkommen sjögast, bragtes häraf alldeles ur jemvigten och utbrast förargad — till- räckligt högt att höras af publiken — att om också den och den kom dit och drog, så skulle det ändock icke gå. Han hade hängt i så många ändar förut, att han trodde sig kunna hänga i den här också. I samma ögonblick gjorde han en förtviflad kraftyttring — han hoppade upp på en stol och derifrån ned på golvet med ridåsnöret lindadt kring handen — och med ens lossnade tre nubbar, som blifvit vid repetitionen för luftdragets skull spikade i

lakanens nedre kant och hvilkas tillvaro helt och hållet bortglömts. Ridån flög upp med en rasande häftighet och maskinisten damp med en liknande fart i golfvet. — —

Då stormen af skratt och skämtsamma utrop i salongen något hunnit lägga sig, ansåg den person — det var den försmådde älskaren — som åtagit sig uppdraget att sörja för den bengaliska belysningen, hvilken är oskiljaktig från alla tablåer, att ögonblicket var inne att tända denna. Men, antingen det nu var fabrikantens eller tändarens fel: blandningen ville icke brinna. Ny munterhet i salongen och ny förtviflan bland de uppträdande. Den förtviflade „teaterfyrverkaren“ drog eld på den ena tändsticken efter det andra, men utan påföljd. Det tycktes lika litet vilja lyckas honom att antända den bengaliska elden, som det lyckats honom att få sin kärleks kallsinniga föremål att fatta eld. Hans ansigte uttryckte under de fåfänga ansträngningarne en hopplös förtviflan af det slag som de förtappade själarnes vid Charons färja i Dantes illustrerade helvete.

Då inträffade något som i förening med de föregående tilldragelserna gjorde denna tablå ur Preciosa till den minnesvärdaste föreställning i sitt slag som någonsin blifvit uppförd från Kap Horn till Nova Zembla. Den af deltagarne i föreställningen, som fått sig ombetrodt att stödja klippan och Preciosa, glömde, under det spända intresse hvarmed han åsåg teaterfyrverkarens fruktlösa och förtviflade bemödanden, allt annat. Han beröfvade för ett ögonblick bröstsockerlådorna och stolen sitt stöd, och i detsamma försvann Preciosa bakom dessa med en snabbhet som knappt låter sig beskrivas, i fallet medtagande draperiet af blåscherting, som täckt den artificiela klippan. De nakna lådorna och de fyra uppvända stolsbenen uppenbarade sig dervid inför de förvånade åskådarnes blickar. Rinaldo,

som i förbigående sagdt var nog ung för att vara rövvaranförare, drog på mun så hårdt att de andra tablåförevisarne följde exemplet, och att publiken af alla krafter stämde in behöfver ej sägas, isynnerhet som den bengaliska elden just nu flammade upp och med sitt röda skimmer belyste oredan på scenen och det allmänna virrvarret. — —

Så slutades detta minnesvärda sällskapsspektakel i Z., och oaktadt det måste erkännas ha varit allting annat än lyckadt, uppfylde det likväl på det förträffligaste sitt ändamål att bringa omvexling i Z-bornas umgängeslif. Det utgjorde ett tacksamt och omtyckt samtalsämne för långa tider framåt och detta så mycket mer, som det förde i släptåg en annan godbit för kafferepen och aftonkretsarne.

Den förskjutne förste älskaren, som varit första upphofvet till alla teatermissödena, togs nemligen några dagar senare till nåder af den nyckfulla primadonnan och de två öfverraskade innan julen sina vänner och bekanta med rosenröda och silfverkantade notifikationskort, bärande den betydelsefulla inskriften: „Förlofvade“.

Janne Säfings hufvudstadsresa.

Janne Säfing är egare till Hönslunda possession i Torfsunda socken. Han är 23 år och gift. Hans äkta hälft hette den tid hon var hans afidna föräldrars hushållsmamsell Agatha Evangelina Knotttrén. Hon gör föga skäl för det andra i ordningen af sina dopnamn, ty fastän hon har namn om sig att vara af „gudeligt sinnelag“, kan man hos henne spåra föga af evangelisk mildhet. Deremot angifver hennes „flicknamn“ ganska träffande arten af hennes lynne. Hon är nemligen ofta rätt „knottrig“ till humörs.

Janne Säfing är egentligen hemma längre uppifrån landet, från norra Österbotten, der hans föräldrar i lifstiden egde en ganska god och inbringande egendom. Han var fästad vid denna gård med barndomsminnenas och hemkärlekens band, men sålde densamma på sin hustrus inrådan kort efter sitt inträde i äkta ståndet. Hans ömma Agatha Evangelina kände nemligen leda vid utsigten att fortsättningsvis lefva ett enformigt lif i en undangömd vrå af en enslig landsort. Hon ville ut bland folk för att kunna föra ett lif „som andra kristna menniskor“, och därför öfvertalade hon sin beskedlige Janne — och detta gick ganska lätt, då hennes öfvertalningsförmåga var lika bepröfvad som hans beskedlighet — att lägga sig till en

possession någonstädes nedåt landet, helst i hufvudstadens närhet, och sålunda köpte han sitt nuvarande Hönslanda.

Skulle någon önska veta, huru den ännu helt unge possessionaten Säfling kommit att knyta Hymens band med den föga älskvärda men ännu mindre sköna, 38 år gamla Agatha Knotttrén, så är den historien ganska enkel och lätt berättad.

Sina pligter såsom hushållsmamsell hos gamla herrskapet Säfling skötte den hedervärda mamsell Knotttrén på ett så insigtsfullt, klokt och öfverlägset sätt, att hon, redan några få veckor efter det hon antagit denna „kondition“, såsom hon kallade sin befattning, blef den, som styrde och ställde i huset. Hon regerade öfver alla hushållets medlemmar, från den godmodige, gamle patron Säfling och hans stillsamma, döfva ledsagerska genom lifvet till den ringaste bland tjänstefolket, och till och med katten och hönsen fingo ofta vidkännas, att det var hon, som hade makten. Hon höll sin omgifning i tukt, icke precis med en „skorpion med jerntaggar“, såsom en af de gamla Juda-konungar i tiden, men med ett regeringsredskap, som föga stod det nämnda efter i giftighet och uddhvasshet, nemligen med sin tunga, hvilken var så god som någon annan qvinlig tyranns i verlden. Sin förmåga att sköta ett hushåll ansåg hon stå öfver all kritik, och erkännas måste, att om konsten af huslig omvårdnad besticker sig i att föda och kläda ett antal menniskor med minsta möjliga utgift af penningar, så förstod hon denna konst i grund och botten.

Gubben Säflings älsklings tidsfördrif hade varit hans pipa, hans lördagstoddy och hans tidning, men mamsell Knotttrén öfvertygade honom om att dessa saker mycket väl och med anseelig vinst för hushållet kunde undvaras, och för framtiden fick han nöja sig med utsigten att få

sig en pipa och ett glas toddy samt inhemta nytt från stora världen då han någon gång var på besök hos granarne.

Hans döfva hustru var en så saktmodig och till yterlighet anspråkslös person, och hennes fordringar på lifvets bekvämligheter voro så ringa, att man tycker det hade varit svårt att finna någon försakelse, som hon ej redan underkastat sig. Men den som förstod att göra detta, var mamsell Agatha Knotttrén. Hon öfvertalade gumman att afstå från att dricka kaffe, hennes älsklingsdryck, annat än om morgnarne, och att icke sticka strumpor, hvilket var den gamla fruns favoritsysselsättning och enda tidsfördrif, i större mängd än som behöfdes för familjens eget bruk. — Förut hade gumman gjort sig en glädje af att bortskänka flere dussin strumpor: hvarje jul till en hel hop behöfvande.

På samma sätt förstod den husliga mamsellen att in-skränka familjens utgifter genom att fråntaga hushållets öfriga medlemmar alla kostbara förströelser. Hon genomdref att sändningarne af äplen, gräddost och andra goda saker till unga Janne, som gick i skolan i närmaste stad, reducerades till det minsta möjliga. Att de ej aldeles upphörde, därför hade ynglingen att tacka sin mor, som var medgörlig i allt annat och böjd för alla möjliga eftergifter, utom då det gälde hennes älskade Janne. Oaktadt sitt milda och eftergifna lynne hade hon verkligen haft mod att inlåta sig i en tvist om saken med mamsell Knotttrén, och denna enda gång hade den sistnämnda dragit det kortare strået. Den manhaftiga mamsellen förbjöd vidare pigornas och drängarnes dansnöjen på söndagsqvällarne i stugan — detta var en ren hushållning, emedan skoplagg ingingo i deras årslöner — och efter hennes tillträde till regeringen var det en ständig källa till missräkningar för

den äldre huskatten „Måsse“, att finna sin mjölkskål tom under skåpkanten i farstun, då han efter gammal inbiten, eller rättare inslickad vana, nosade efter den tår han förut alltid plägat få vid qvällsmjölknigen.

Mamsell Agatha Knotrén satte sin stolthet uti att kunna anskaffa familjens hushållsförnödenheter till ett ytterst billigt pris. Hon plögade låta socknens rotegummor väfva Säfllingska husets lärft och spinna dess ullgarn och sedan för sina bekanta husmödrar skryta öfver huru många penni billigare dessa artiklar härigenom blefvo, än om hon anskaffat dem på annat sätt. Då hon en gång på en auktion till spottpris kommit öfver en flugsmutsad tolettspegel och en haltande utdragssoffa för unge Jannes informator, bjöd hon honom i glädjen på kaffe och punsch första dagen af hans vistelse i huset, hvarigenom hon åstadkom att denne unge man längre fram fann sig på ett grymt sätt besviken i den lysande föreställning han gjort sig om hennes spendersamhet och gästfrihet. Hon var van att kallas en „präktig hushållerska“, en „riktig ordningsmeniska“ m. m. d., och kände sig stolt öfver dessa titlar, som ju också i sjelfva verket äro mycket aktningvärda. Men på mamsell Knotrén hade de icke sin fulla tillämpning. Då man den ena stunden hörde kyrkoherdskan i socknen på en bjudning hos Säfllings, smuttande på sin kaffekopp, beprisa henne såsom ett vidunder af hushållsaktighet och förträfflighet på alla sätt, och den andra huru pigorna i köket, då de till middag finga kalla potäter och sur strömming, kallade henne „snålvarg“, „argbigga“ och gåfvo henne andra lika uppriktigt menta smeknamn, så var man nästan böjd för att gifva de senare rätt.

Mamsell Knotréns skönhetsinne var ej synnerligen utveckladt, och hon tog allting mera ur den praktiska nyttans än ur en god smaks synpunkt. I trädgården lät hon

blomstersängarne förfalla och planterade dem med kål och morötter, och i boningsrummen såg det, oaktadt, eller rättare till följd af det ständiga hushållsstöket, alltid, otrefligt ut. Hennes egen toilett har äfven prägel af det till yterlighet drifna sparsamhetssystem hon hyllade, och hon tröttnade ej att förklara det hon kände sig bättre till mods i en klädning, som kostat endast så och så många penni alnen, än någonsin majorskan på Stassinge kunde känna sig i sitt „silkesbjefs“, som dennas man, när allt kom omkring, kanske köpt på kredit hos någon handlande.

TVÅ ÅR efter det mamsell Knottrén begynt föra spiran på Säfplingska egendomen, lemnade det gamla herrskapet, först mannen och sedan hustrun, detta jordiska. Sonen, den 22-årige Janne, hade efter slutad skolgång — han var klen utrustad på hufvudets vägnar och hann därför icke längre än att bli kuggad i inträdesexamen till gymnasium — egnat sig åt landtbruket hemma på Myllboda. Han hade aldrig kunnat riktigt trivas hemma, sedan mamsell Knottrén blifvit den som styrde och stälde i huset, och hon å sin sida hade behandlat den bleke, gänglige och beskedlige gossen, då han var på Myllboda under ferierne, liksom hon behandlade familjens andra medlemmar. Mer än en gång hade han fått uppbära ymniga bannor då han fläckt ned eller sönderrifvit sina nya, på fattiggården förfärdigade kläder, gifvit stekben åt gårdshunden, eller smugit sig till att äta äppelkart i trädgården.

Men nu, då Janne blifvit „unge patron Säfpling“, såsom gårdsfolket kallade honom, och sjelf „ägte förfoga öfver sig och gods sitt“, begynte hon antaga ett påfallande förändradt sätt emot honom. Hon lagade hans favoriträtter till hvarje middag, höll hans rum så prydligt och trefligt som det stod i hennes förmåga, skaffade honom böcker från lånebiblioteket i staden, förklarade sig „tycka så rys-

ligt mycket om tobaksdoft“, bara därför att unge Janne hade passion för papyrosser, och sökte förljufva hans lif på alla upptänkliga sätt. Hon begynte äfven nedlägga en i ögonen fallande omsorg på sin toilett, och gjorde densamma stunden kokettare än hennes ej längre ungdomliga behag medgäfvö.

Vår hjeltes menlösa sinnelag och hans oerfarenhet uti de flesta ting och i synnerhet uti allt hvad qvinnökönet beträffade, gjorde att han lätt nog fastnade i den giftaslystna hushållsmamsellens nät

En söndag öfverraskades sockneborna af att höra det lysas till ett kristeligt äkta förbund mellan välaktade sessionaten Johannes Säfling och dygdädla jungfru Agatha Evangelina Knottrén.

Malicen ville veta, att mamsellen sjelf friat, och föga troligt är, att vår beskedlige hjelte kom sig för att göra det.

Stackars gosse! Det hade varit bättre för honom, om den blifvande fru Säfling qväfts i sin linda medan hon var ett spädt, skrikande fickebarn eller åtminstone längre fram strukit med i messlingen.

Som det nu var, hann icke ens smekmånaden nå sitt slut — och hvilken smekmånad! — innan hon afkastade sin förklädnad af ömhet, huld omvårdnad och qvinligt behag — hvad den sistnämnda persedeln i hennes maskering beträffar, var densamma den minst lyckade — och framstod såsom samma hersklystna, af hushållsraseri besatta qvinliga despot som hon alltid varit.

Arme Janne! Att han såsom gift skulle bli en s. k. toffeljelte, kunde man förutspå redan i hans späda barndom, då han alltid låg tyst och nöjd i sin vagga och lät mata, tvätta och pyssla om sig huru som helst utan att gallskrika och väsnas såsom andra små karlämnen pläga göra under sin knoppningstid. Men man skulle af allt

hjerter unnat honom att råka under ett mindre svårt husligt tyranni än det som nu blef hans lott.

Såsom nämndt, förmådde fru Säfling sin man att sälja Myllboda och köpa det ett par mil från hufvudstaden belägna Hönslunda. Hon hade i sjelfva verket befarat, att hennes Janne skulle uppställa mycket stora svårigheter mot förslaget att lemna det honom kärvordna gamla hemmet, eller till och med helt och hållet sätta sig på tvären mot detsamma, men tack vare å hennes sida en mångårig erfarenhet i konsten att genomdrifva sin vilja och å hans en otroligt stor undfallenhet och respekt för sin driftiga och kavata äkta hälft, aflöpte saken fullkomligt efter Agatha Evangelinas önskan.

Unga herrskapet Säfling hade redan på andra året vistats på Hönslunda.

Fru Agatha trufdes förträffligt. Hon hade verkligen uppnått sitt önskningsmål att komma „ut bland folk“, i den mening hon tog det, ty trakten var tätt bebodd af ståndspersoner, bland hvilka funnos flere „troende“, med hvilka fru Säfling till följd af gemensamhet i tänkesätt sympatiserade på det innerligaste.

Hon brukade ofta för sina medsystrar i tron beklaga sig öfver huru dödt och trögt i andeliga ting det varit der uppe i den afskiljda landsort der herrskapet Säflings förut vistats. Der borta hade man knappt haft några bättre personer alls att tala med i religionssaker. Socknens prester hadesje lfve varit förstockade verldsborn, riktiga brödprester, och bönderna var det nu ej alls värdt att tala om.

Huru annorlunda var det deremot icke här! Man hade ju tillgång till „ordet“ på alla möjliga sätt. Prosten var visserligen gammal och slö redan, men hade man

icke den prägtige unge pastor Oljelund, som talade så bra och hade sådana utmärkta „gäfvor“, och dessutom kateketen Nädbom, som äfven var en det rätta ordets förkunnare

Och hvad världsliga angelägenheter beträffade — dem måste ju en syndig menniska gudnås så visst också en smula bekymra sig om — så var det en ofantlig skillnad på förr och nu. Här kunde man ha något nöje af att sköta sitt hushåll väl, då det fans menniskor som kunde uppskatta ens förmåga, medan man der borta fått träla och släpa utan röna något deltagande hvarken härifrån eller derifrån.

Äfven Janne triftes så bra här i Torfsunda, förkunnade fru Säfpling. Han hade visst till en början haft hemlängtan, men denna hade snart nog gått öfver, och nu hade han fått en smak för sitt Hönshnda, så att det var ett riktigt nöje. Han hade icke kommit sig för att resa in till Helsingfors en enda gång ens, så förträffligt triftes han. — Här talade den goda fru Säfpling mot sitt bättre vetande, ty hon kände mer än väl till huru många suckar den stackars Janne offrat på saknaden efter sitt kära Myllboda, liksom hon också visste att hans obenägenhet för hufvudstadsresor var långt ifrån så stor som hennes bemödande att afhålla honom derifrån. Hon var nemligen ytterst angelägen om att hennes Janne, som ju i det hela taget ännu var ett barn i världserfarenhet, icke skulle råka ut för de frestelser och faror, som isynnerhet i en stor stad lurade på unga män, sådan som han. Hade han helst varit „väckt“ och kommit till „ordets sanna kunskap“, så hade det haft ingen fara, men tyvärr kunde hon ännu ej säga detta om honom. Han hade beklagligtvis ej någon verkligt „levande tro“ och brukade som oftast somna under det hon läste predikan der hemma om söndagarne.

Det är i hvardagsrummet på Hönslunda tidigt en lördagsmorgon. Herrskapet Säfpling sitter vid frukostbordet.

Det otroliga har inträffat, att unge Janne skall företa sin första Helsingforsresa, och detta på fru Agathas uppmaning. Han håller som bäst på att intaga sin resfrukost, som består af potatis, härskens sill och uppvärmd mjölgröt sedan föregående afton. Hon gör honom sällskap och inplantar hos honom en hel hop goda råd att använda på vägen samt ett antal kommissioner, som han skall uträtta för deras egen och ett par grannfruars räkning.

Hon har fetmat litet, den förträffliga frun, men hennes näsa är lika hvass som förut. Det minst ofördelaktiga man kan säga om hennes toilett är att den är nog hvardagsmessig. Hennes klädning är af hemväfdt ylletyg i ett härresande mönster, illa sydd och ofreflig, och hennes hår är slarvigt uppsatt i ett slags chignon, som sitter snedt på hufvudet.

Herr Janne Säfpling har ett påfallande melankoliskt utseende, der han med undergifven min sitter och petar bland de illa uppskurna sillbitarne. Har hans äkta hälft lagt på hullet, så är han i det ställe magrare än någonsin. Han bär en af sockneskräddaren sydd jäger-rock af nött svart vadmal, som tränger öfver hans annars nog smala axlar, men i dess ställe står ut i lifvet. Hans blackgula hår är benadt nere vid ena örat och hänger stripigt på rockkragen. Hans stöflar äro af tjockt smorläder och brungrå till följd af obekantskap med svärta.

Rummet, der de två sitta och frukostera, harvägar, tapetserade med tidningar till 2 mark 40 penni lispundet, och en enslig spyflyga dansar i taket en cancan efter den musik hon sjelf åstadkommer genom sina täta stötar mot det i bucklor hängande, af regnvatten i oregelbundna bruna fasoner tecknade takpappret.

Matbordet, rummets förnämsta möbel, är af det inventiösa slag, som har ett par dussin ben hopgyttrade under skifvan då det är hoplagdt. Fru Säfpling har inropat det på auktion till ett makalöst billigt pris. Att några af benen saknas och andra lida brist på messingstrissor märkes ej bland mängden. Vid en af väggarne står en hög, brunmålad skänk med træklossar under framfötterna och en kolossal kaffebricka på taket. Ena långväggen prydes af den utdragssoffa vår „förträffliga hushållsmenuiska“ i tiden köpte för Jannes informator, och öfver hvilken hon ännu i dag känner sig stolt bara för dess oerhörda billighet.

Golfvet täckes af trasmattor, hvilkas hål utgöra Jannes dagliga förtviflan, emedan han hvarannan minut snafvar i dem.

„Vårt hvardagsrum är en smula stökigt“, brukar fru Säfpling urskulda sig hos väninnor som komma på besök; „men det kommer sig af vårt myckna hushållsbråk. Det tjenar också till intet, tycker jag, att ha det utstofferadt såsom somliga ha det. Gudskelof kunna vi ha det snyggt i salen i stället!“ (Detta sistnämnda rum och de dertill stötande kamrarne har fru Säfpling på sommaren med Janne såsom handtlangare tapetserat med utskottstapeter, och deras möbler bära året om hvita lärfts öfverdrag).

Under frukosten inplanter den värda frun, som sagdt, i sin Jannes minne alla kommissioner han skall uträtta, och har honom att för hennes skinnkappa, som skall hemtas hos bundtnakaren, enkom slå en knut på sin blårandiga näsduk.

„Det är då en olycka, att den välsignade Gustafsson skulle söla hela två dygnen på sin qvarnresa!“ klagar hon för tionde gången under frukosten: „och sjelf slipper jag omöjligt ifrån; men låt nu se att du bär dig förnufdigt åt under resan, och framför allt, kära Janne: akta dig för att gå in på de der förfärliga restaurationer, som

Helsingfors har en sådan välsignad mängd utaf. Glöm heller inte min scherting och apoteksärenderne och pastor-skans bomullsgarn och Smedlundskans risgryn och allt det andra. Och kom nu i håg att du har en hustru hemma och se nu till att du får hönan såld.“

„Lotta! Har du hönan i ordning? Lott-a-a!!“

Den medlem af Säftingska hushållet, som lystrade till namnet Lotta, sprang som bäst flämtande och upphettad kring mangården, anställande en hetsjagt på fru Säftings favorithöna, som i tiden gjort sig namnkunnig genom att kläcka 29 kycklingar ur lika många ägg, men som nu på gamla dagar begynt lida af hårdt lif och därför af sin egarinna blifvit dömd att skickas till staden för att säljas. Den kippskodda Lotta hörde visserligen sin matmors kallelse — fru Agatha Säftings röst var af den gälla sorten — men uppbragt som hon var öfver hönans envishet att icke låta fånga sig, låtsade hon som om hon ej hört det ringaste. I stället begynte också hon skrika och väsnas, med en röst, som i styrka och gällhet ej gaf matmodrens efter: „Din sakramenskade kanalje!“ hojtade hon åt den upproriska hönan, som kacklande och flaxande med vingarna sprang för lifvet undan sin förföljerska och gjorde den ena anlöpnigen efter den andra mot ladugårdsbyggnadens och boningshusets väggar: „vänta du bara, ditt eländiga kräk, jag önskar jag fick hugga halsen af dig, men det skall väl ske endera dagen ändå, eftersom du skall till sta'n och säljas!“

„Lott-a-a!!“ hördes åter fru Säfting ropa genom dörren till hvardagsrummet, som hon höll på glänt ut till förstugan.

„Håll munnen på dig, käring!“ mumlade den heder-

liga Lotta för sig sjelf, men som hon i grunden hade en icke liten respekt för sin manhaftiga matmor, svarade hon strax derpå högt: „Ja, ja, frun, jag kommer, bara jag skulle få nå'n mensklig makt med den här stormgalna hönsvarelsen! — Aha! knep jag dig nu, din kanalje der!“

Lotta hade ändtligen fått hönan innotad i en knut och fick fatt i hennes ena ben just då hon ämnade taga till reträtten med vingarne. Hon stoppade sin krigsfånge behändigt i en korg, täckte öfver denna med en flik af en gammal tryssja och bar derpå sitt byte fram till trappan, der vår hjälte nu stod resklädd och lyssnade med ett halft öra till sin ömma hälfts sista förmaningar.

Han mottog korgen med hönan ur den pustande Lottas hand och nedstufvade densamma i slädan, som en af drängarne i detsamma körde fram till trappan.

„Se så, adjö med dig nu, gubben lilla!“ sade fru Agatha med öm röst och tryckte en smällande äktenskaplig kyss på sin Jannes läppar, då denne satt sig i släden och var färdig att mana på hästen; „glöm nu för all del icke bort hvad du skall uträtta. Har du nu din plånbok och färgmärkena och proflappen till orgelnistskans klädningstyg? Och räkningen som du skall betala hos Höker-grens har du väl ej glömt? Kom nu ihåg att påminna om de tretton pennina, som de räknat orätt för kaffet. Adjö, adjö. Guds frid!“

Janne, som inom sig kände en ovan känsla af belåtenhet att för en gång slippa undan sin äkta hälfts kält, besvarade hennes i skrikande ton hållas afskedsförmaningar med ett halft otåligt, halft undfallande „ja, ja, Agatha lilla!“ och gaf derpå hästen ett rapp med tömmarne samt körde i rask fart ut genom grinden medan drängen hade all möda att hålla sig qvar på de korta medarne.

Vägen till jernvägsstationen var ej lång och snart

hade vår resenär hunnit få sitt pick och pack på tåge och sig sjelf placerad i ett hörn af en kupé. Hönan i dess korg hade han smugit under sitsen. Hans äkta hälft hade nemligen lagt honom på hjertat att för all del icke låta sätta det dyrbara djuret i bagagevagnen eller hundkupén. "Ty då", hade hon sagt, "fins väl ej en fjäder qvar af henne, då du kommer fram". Vår hjelte hade visserligen kännedom om att sådana saker som hönor betraktas såsom kontraband i passagerarevagnar, men så stor var hans respekt för sin Agatha, att han ej ens i hennes frånvaro riskerade att frånträda hennes föreskrifter.

"Skulle det dumma kräket plötsligt börja kackla", tänkte den beskedlige Janne, der han satt i sitt hörn af den öfverfyllda vaggonen och väntade att tåget skulle sätta sig i rörelse; "så blir jag olycklig! Det minsta de göra, är väl att kasta hönan på dörren och låta mig plikta, hvem vet huru mycket!" — Och vid den tanken suckade han så tungt, att hans sidogramne, en gammal tidningsläsande herre, tittade upp bakom sitt blad och såg helt delta-gande på honom.

I detsamma satte sig tåget i gång. Hönan lät ej höra minsta knyst, och vår hjelte kände sig lättad från en del af den centnertyngd, som tryckte hans bröst.

Han fann sig småningom ega dristighet nog att våga en blick på sina medresande och att försöka reda sina intryck af denna första jernvägsresa i sitt lif. Den ständiga skakningen och rasslingen föreföllo honom oangenäma, men der han satt beqvämt tillbakkalutad i sitt varma hörn, kunde han ej undgå att finna detta moderna sätt att resa oändligt mycket beqvämare än alla sätt att färdas han förut varit med om.

För att yttermera förhöja sin känsla af välbefinnande tänkte han en papyross, drog ett par bloss och ämnade just

låta ett par rökringar hvirfla mot taket — flitig öfning hade gjort honom till mästare i denna ädla konst — då hans cigarett slogs honom ur handen.

"Det är förbjudet att röka här! Ei saa polttaa!" skrek ett snedt emot honom sittande fruntimmer och sände honom ett par ögonkast, som påminte honom om hans Agathas derhemma. "Vill ni röka, så gå i tredje kupén härifrån. Det är rökkupé!" sade en annan vänligare röst. Det var konduktörens, som i detsamma infann sig för att märka biljetterna.

Vår hjelte tog artigt mössan af sig för denne imponerande man och mumlade någonting som skulle föreställa en ursäkt och tacksamhet för anbudet, men märkte i detsamma af det glada ansigtsuttrycket hos sina grannar på vis-à-vis sätet, att han visat sig löjlig, något hvarom han yttermera förvissades af de bakom honom halfhögt uttalade orden: "Det måtte vara en riktig gröngöling till landskusin, den der!"

Blossande af förlägenhet, trampade vår hyggelige Janne ut elden i sin ännu på golfvet liggande papyross och kände sig dervid till mods som om han på samma gång förtrampat alla de hoppgivande illussioner om en angenäm färd som kort förut väckts i hans sinne. Hade det varit någon möjlighet, hade han gerna undandragit sig sina medpassagerares besvärande ögonkast genom att byta plats med hönan i dess korg under bänken.

Öfvergifvande denna förlugna tanke, svepte han sin snäfva svarta färskinnspels tätare kring sina knän och vände sitt förlägna ansigte åt fönstret, genom hvilket han såg telegrafstolpar, gårdsgårdar och skogsdungar surra förbi med en förvånande hastighet. Hans beklämda sinnesstämning harmonierade med det ödsliga vinterlandskap som i hastig vaxling upprullades der ute, och han upphäufde åter

en af dessa tunga suckar, i hvilkas exequverande han under sin barska Agatha Evangelinas regemente vunnit en sådan färdighet. Han afundades sina medresande deras bekymmerlösa, lediga hållning och isynnerhet kände han sig mycket tafatt och förintad i jämförelse med två unge herrar i filtmössor och med benen insvepta i eleganta resfilter, som nonchalant vräkte sig i hvar sitt hörn af en soffa och då och då tillsände honom gäckande ögonkast, hvaraf han slöt att han utgjorde föremålet för deras samtal.

Under det vår hjelte fördjupade sig i sina svärmordiga betraktelser, hann tåget till nästa station.

Hönan höll sig till hans stora lättnad tyst och stilla både då tåget stannade och då det satte sig i gång. Detta gjorde honom åter något lättare till sinnes, och han begynte som förut dela sina iakttagelser mellan den lilla världen inom kupéns fyra väggar och den värld som ilade förbi de till hälften isbelagda fönstren. De båda ungherrarne hade slumrat in med filtmössorna öfver ögonen och hans sidogranne, den gamle herrn med tidningen, hade äfven somnat och fält sitt blad under bänken.

Tåget stannade inom kort vid den näst sista stationen. Den sistnämnde böjde sig ned för att taga upp sin tidning men kom dervid att gifva korgen med hönan en något omild puff. Den hittills så stillsamma beffädrade passageraren gaf i detsamma till ett par "pot! pot!", och unge Janne Säfling, som var sysselsatt med att genom fönstret betrakta stationsbyggnaden och människorna på perrongen, kände dervid en iskall kåre af förskräckelse löpa utefter ryggen. Men i samma sekund låtsade han få ett häftigt hostanfall — han tackade i tysthet försynen för denna sinnesnärvaro — och i sjelfva verket tycktes ingen af kupéinvånarna i det af uppehållet vid stationen

försakade allmänna virrarret ha lagt märke till hönans oförsigtiga utbrott.

För att emellertid förebygga att den af de nye passagerarne, som komme att intaga hans förre grannes plats, skulle på ett eller annat sätt bringa hönan att en gång till gifva sin närvaro tillkänna, tog han, efter att med en blick ha förvissat sig om att ingen gaf akt på honom, helt varligt den fatala korgen fram under sätet och lyfte den upp på bänken samt placerade sig derpå så att hans egen person helt och hållet undanskymde densamma.

Men detta skulle han icke hafva gjort, ty då tåget åter satte sig i gång, kom en korpulent herre, som gått från den ena kupén till den andra för att söka sig plats, och kastade med en duns sin jättelika korpus ned på bänken vid sidan af vår hjertes, så att denne kländes tätt upp i sitt hörn, hvarvid hönan kom att sitta emellan på ett sätt som bragte henne att upphäfva de ljudligaste kacklingar, hvilka denna gång inga hostningar kunde öfverrösta.

Den beklagansvärde Jannes hår reste sig på ända af förskräckelse och han kände sig till mods som om han fått den ena iskalla duschen efter den andra. Förkrossad af förlägenhet under alla de blickar som riktades på honom sjelf och den allt jemt af full hals skrockandë hönan, närde han ett ögonblick den förtviflade planen att kasta det olyckliga kräket ut genom kupédörren och sjelf hoppa efter.

Men i detsamma flög en annan tanke genom hans hufvud. Han kastade ett, tu, tre af sig pelsen och svepte densamma tätt omkring korgen samt stack derpå alltsammans under bänken, der hönans kackel ljud dämpadt, som om det kommit från en buktalare.

Hans medpassagerare tycktes hysa medlidande med honom för den förtviflan som under uppträdet så tydligt uppenbarat sig i hans miner och uppförande, och syntes

derjemte i hela saken finna ett ämne, mera till munterhet än till förargelse. Den fetlagde herrn som varit en oskyldig orsak till hela olyckan, kom till och med fram med några tröstande ord:

”Min unge vän har smuglat sin höna in i passage-rearevagnen, men det borde han icke ha gjort. Allt hvad kräk heter är förbjudet gods i kupéerna. Det var lycka, att konduktören icke råkade komma in under oväsendet. Men han kan vara lugn, vi skola icke ange honom”

Tjugu minuter efter nyss beskrifna tilldragelse stod vår hjelte med sin höna under armen och sitt öfriga pick och pack bredvid sig på perrongen till banstationen i landets hufvudstad.

Ovan som han var vid jernvägsresor och folkskyggheddssutom, räckte det en god stund innan han kom sig till rätta i hvimlet. En bärare erbjöd sig att hjälpa honom med hans saker, men med sin äkta hälfts förmaningar om sparsamhet i färskt minne afslog han anbudet och grep sig an med att sjelf bära sina effekter ut på stationshusets trappa, hvilket äfven lyckligt och väl gick för sig, ehuru han under denna transport kände sig till mods ungefär såsom mannen med vargen, geten och kålhufvudet.

Han lyckades få en droschka, derigenom att polis-konstapeln vid utgången stack honom en nummerbricka i handen, och snart åkte han i väg uppåt Rödbergen. Fru Säfpling hade en moster, som egde en gård vid Båtsmansgatan, och det var hos henne han skulle taga kvarter under sin vistelse i staden.

Han rönt af denna släkting det vänligaste emottagande, och sedan han sett henne gifva hönan mat och derpå anvisa henne nattlogi i sin vedbod, drog han sig, efter att en stund halfsofvande ha lyssnat till den pratsamma gummans pladder, tillbaka till den kammare, der hans nattlä-

ger var tillredt, och slumrade inom tio minuter in såsom ett godt barn efter sin första jernvägsresas mödor,

Då han vaknade morgonen derpå, mötte honom en sorglig underrättelse. Under många beskärnelser och öfverljudda ack och ve förkunnade madam Knottrén, att hennes katt på ett eller annat sätt under natten listat sig in i vedboden, bitit ihjäl hönan och ätit upp henne så när som på benen, kammen och fjädrarne.

Denna förfärande underrättelse gjorde vår hjelte med ens helt klarvaken och han rusade i en mycket lätt nattdrägt ut i köket hack i häl efter madamen, som immerfort gick på med sin jemmer och veklagan.

På skorstensflisan lågo de jordiska lemningarne af fru Säflings favorithöna, och på golfvet der bredvid satt dess blodgirige mördare och slickade i allsköns ro sin pels, som om han alls icke haft någon blodskuld på sitt samvete.

Hans matmor snärtade till honom med sina strumpeband: "Du olycksaliga kräk, der! Att du nu igen skulle gå och ställa till en sådan olycka! Det var icke längre se'n än i somras som du tog lifvet af Rosenströmskans gåsungar, och nu har du gjort af med kusin Säflings höna. Fy skam, din otäcking!" och hon stampade i golfvet åt den skenhelige "Lasse", som tycktes lägga sin matmors förebräelser mycket litet på sinnet. Vid snärten med strumpebanden var han nemligen fräck nog att skjuta rygg och spinna, och stampningen hade ingen annan inverkan på honom, än att han hoppade upp på en pall vid fönstret, der han sedan satt med blinkande ögon och allt emellanåt kastade lystna blickar på sitt offers kvarlevor.

En hjert motsats till madamens larmande sorgcutgjutelser utgjorde vår vän Jannes stillatigande bedröfvelse,

der han, efter att ha dragit sig tillbaka till sitt sofrum, satt och drog på sig strumporna.

Då madamen varseblef det djupt nedslagna uttrycket i hans ansigte, upphörde hon med sina beskärmler öfver den mordlystne Lasse, och företog sig i stället att trösta sin sörjande gäst:

”Bästa kusin, inte är det värddt att ta det så hårdt! En höna är ju ändå alltid bara en höna, och då hon ju alla fall skulle säljas, —”

”Ja, men hvad skall Agatha säga!” invände Janne suckande och satte dervid upp ett så tröstlöst ansigte, att det riktigt skar hans godsinnade värdinna i hjertat.

”Ja, ja, hon är nog en rifvande menniska och inte alltid så lätt att göra till lags, syster min”, återtog denna. ”Det har hon varit ända se’n liten. Det kan nog hända hon rör upp himmel och jord om hon får veta sakens rätta sammanhang, men det skola vi akta oss för. Ni ger henne helt enkelt penningarne för hönan, som ni sålt, — jag skall höra efter hvad de kosta i dag på torget — och så är den historien slut. — Ni har väl pengar med er, kusin?”

”Jo, jag har litet af mina egna pengar. Jag skulle ha mig tobak och annat smått,” upplyste Janne, litet gladare till humörs.

”Stackars karl, han ser så from ut, och inte lär Agatha just unna honom sötebrödsdagar”, sade den goda madamen för sig sjelf, och högt tillade hon: ”Kusin skall väl ut i sta’n och uträtta affärer, men först måste det vara en kopp kaffe och litet frukost.”

Hon började derpå med ferm och van hand ordna om dessa saker, under det Janne fulländade sin klädsel och ännu engång gick igenom listan på sina ”skickningar” och kommissioner.

Efter väl intagen frukost promenerade vår hjelte af inåt staden. Allt hvad han såg: gator, hus och de många människorna och åkdonen, hade för honom nyhetens behag. Redan den föregående afton hade han rönt ett imponerande intryck af de höga, väldiga bygnader, hvilka han under färden upp till sitt stadsqvarter åkt förbi, och som i mörkret haft ett dubbelt vördnadsbjudande utseende.

Nu, vid fullt dagsljus — det var en vacker, solklar vintermorgon i November — imponerade de ännu mer på honom. Han gick just i sakta mak Norra Esplanadgatan framåt och funderade antingen han först skulle gå till bundtmakaren och ombestyra sin hustrus skinnkappa, eller till Hökergrens för att göra uppköp af alla de saker som funnos upptecknade på hans lista, då han kände ett slag på axeln och, i det han vände sig om, stod ansigte mot ansigte med en halfelegant, rödskäggig herre med cylinderhatt och pince-nez.

"Åh! allra mjukaste tjenare!" tilltalade honom den främmande. "Hvilken glad öfverraskning, att se bror Säfpling i hufvudstaden! — De' ä' ju bror Säfpling? Jag kände strax igen dig, hedersknyffel. — Hvad, jag ä inte igenkänd? Kalle Vinglander, min bror, Kalle Vinglander! gamla skolkamrater uppe från Brahestad."

"Jaha, vänta, jovisst!" svarade Janne till den andres hjertliga utbrott af glädje öfver det oväntade sammanträffandet. Han kände sig angenämt berörd att så der plötsligt råka en bekant i denna stora stad, der han trott sig komma att möta endast vildfrämmande ansigten. Han erinrade sig visserligen att Kalle Vinglander varit en af de kamrater, som han under skoltiden minst gerna umgåtts med, och att denne spelat honom månget fult spratt i flydda dagar, men hans öppenhjertlighet och godtrogenhet förjagade genast dessa tankar. Den andre såg ju helt gentlemannalik

och aktningstvård ut — och han kramade hjertligt den forne skolkamratens hand.

Då de promenerat framåt tillsammans ett par hundra steg, hade Kalle Vinglander gjort Janne förtrolig med sina öden sedan de senast sammanträffat, och utmålat sin karriär i så lysande färger, att dennes aktning för sin framstående och världserfarne vän steg högre med hvarje minut.

"Nu är jag senats extra kammarskriverare med ganska goda inkomster," slöt han sin berättelse (i sjelfva verket hade han samma dag blifvit afskedad från en renskrifvaresyssla på grund af försumlighet); "men än du då, bästa bror, hur har du lefvat om med världen sedan sist? — Possessionat, har jag hört. Hönslanda. Präktigt ställe, hm! Jaså, gift också. En ung vacker hustru, hvad?"

"Jo, javisst!" genmälte Janne med en viss förlägenhet, hvartill vännen lade märke. "Agatha är mycket — —

"Jaså, Agatha således; vackert namn! Jo, du är en lycklig ost du, din skälm. Jag får väl sjelf också någon dag tänka på saken; men man ha så mycket att göra, ser du; tjensten tar mycken tid — —. Men just nu råkar jag ha några timmar lediga. Ett glas, min hedersbror, att förnya vänskapen vid! Får jag bjuda in till *Petit Café*, charmant ställe, vacker buffetta, hyggliga kunder?"

Efter en kort betänketid och sedan han gjort några försök till undanflykter, hvarunder hans äkta hälfts ord: "akta dig för allt hvad restaurationer heter" i hjerta drag trädde inför hans inre men åter mattades af för Kalle Vinglanders hjertliga uppmaningar, lät han sig af den enträgne vännen föras in i den nämnda förfriskningslokalen, der de snart sutto förtroligt vid ett af småborden med två glas scherry framför sig.

Vår hjälte sysselsatte sig, under det hans vän förde ordet, i tysthet med att beundra lokalens smakfulla in-

redning och isynnerhet bufetten med dess glimrande karaffer och glas och många flaskor med brokiga etiketter. Rent af bestört blef han, då vännen, i detsamma den i hans tycke utomordentligt sköna och imponerande unga damen bak disken gjorde en utvandring från sitt område för att lägga ett blad på tidningshållaren, helt frankt grep henne om lifvet och drog henne ned på sitt knä samt kallade henne sin "lilla sötunge". Han ordentligt kände sig förlägen på sin dristige kamrats vägnar, och rodnade till örsnibbarne, då den unga skönheten, varsnande den oskuldsfulla häpenhet vår hjeltes ansigte uttryckte och till följd deraf anseende lämpligt att spela rolen af kränkt värdighet, slet sig lös ur famtaget med utropet: "fy, herr Vinglander, så ni kan bära er åt; vore det ej för den här hyggelige herrns skull, så" —

Hvilket straff hon ämnat den glade Vinglander för hans närgångenhet blef en hemlighet för evigt, ty ett par nya kunder inkom med detsamma och hon förflyttade genast sin uppmärksamhet till desse.

Då våra nyförenade vänner tömt det första glaset sherry, ansåg Janne artigheten fodra att han bjöd på det andra, hvarefter Vinglander ytterligare trugade honom att dricka ett tredje. De togo derpå afsked af den vänligt småleende fröken bakom disken och gingo arm i arm ut från lokalen. Det var med tillfredsställelse Kalle Vinglander lagt märke till att Janne, då han öppnat plånboken för att liquidera sin anpart af undfägnaden, visat sig vara af egare af minst två hundralappar utom smärre mynt. "Dagen blir glad!" tänkte han småmysande i sitt sinne, under det de tillsammans stego utför trapporna.

Då de kommit ut på gatan, fattade han med en min af hemlighetsfull förtrolighet vännens arm. "Vet du hvad, min hedersbror, jag har lust att ge dig ett godt råd

så här vänner emellan. Ser du — förlåt om jag är alltför uppriktig, men det är endast af den innerligaste välmening — i din ställning, du är godsegare och dertill förmögen, borde du lägga dig litet mera vinn om din toilett. — Ja, ja, förstå mig rätt! Den der jägerkostymen kan visst vara bra nog, men — Kleider machen Leute, du vet hvad jag menar, och det är ju ändå en småsak för dig att kosta på dig en pryddlig kostym. Tänk, om vi skulle bestyra om saken nu med detsamma? — —

Vår hjelte hade egentligen aldrig varit synnerligen mon om sin klädsel, och hans kära Agatha hade just ej heller uppmuntrat honom att i densamma inlägga någonting likt elegans, men under resan, då han varit i tillfälle att lägga märke till den ofantliga skilnaden mellan sin egen yttre människa och t. ex. de två unge herrars som varit hans kupékamrater, hade han ej kunnat undgå att känna sig nedstämd af jämförelsen och tillika böjd för att vid tillfälle söka hjälpa upp sin garderob en spula. Men förslaget att han just nu skulle lägga sig till en ny kostym var ju utförbart. Han hade ju inga pengar till öfverlopps; — och han meddelade sin vän, att detta faktum var det enda som hindrade honom att följa dennes råd.

”Bagateller, min bror, bagateller! Såsom egare till Hönslanda har du en ypperlig kredit, och behöfver ej betala förrän det faller sig lägligt.” — I detsamma fick den förträfflige Kalle Vinglander ett genialiskt infall. Han hade nyss af Neulavainen blifvit nekad kredit på en omgång nya kläder af orsak att han redan förut var skyldig för ett par benkläder. Nu kunde han ju slå två flugor i en smäll. — ”På sin höjd, min käre bror, kan du betala en 40 mark eller så i förskott. Jag vet en skräddare i närheten, hos hvilken du kan få dig en fin, färdiggjord kostym för godt pris. Se så, kom nu bara!”

Då saken till den hederlige Jannes förvåning så le-
digt lät arrangera sig, hade han ej några nya invändnin-
gar att göra.

Tjugo minuter senare kommo därför de begge vän-
nerne ut från skraddeributiken, iförde hvar sin splitternya
kostym. Kalle Vinglander hade tagit "mästaren" afsides
och tryckt honom i handen liqviden för sin gamla skuld —
det var de fyratio mark Janne trodde sig erlægga förskottsvis
— och derpå i "godsegaren Säffing" presenterat förhonom en
ny, god kund, hvarpå den artige herr Neulavainen stält
sitt eget rum till herrarnes disposition för omklädningen.
Jannes gamla kläder åtog han sig att skicka per bantåg
till Hönslunda, och Vinglander beslöt att med första för-
vandla sina till kontanter.

Den förekommande skraddaremästaren hade sökt öf-
vertala sin hjelte att utbyta sin pels mot en fin, modern
doffelpaletot (som legat på lager sedan vintern förut) men
då vännen Vinglander förklarade den förra ännu vara gan-
ska presentabel, lemnades detta förslag utan afseende.

Då de lemnat butiken, uttalade Janne sin afsigt att
nu taga ihop med sina affärer och uppköp, men enär detta
alls icke ingick i vännens planer, anlidade denne hela sin
öfvertalningsförmåga för att förmå honom att uppskjuta
omsorgerna om dessa saker ännu på ett par timmar, och
som vår hjelte i allmänhet icke var svår att öfvertala, sutto
de bägge vännerna snart derpå vid ett välförsedt middags-
bord på hotel "*Loppu*".

De tre glasen sherry på förmiddagen hade haft sin
inverkan på den hygglige Janne, som kände till njutnin-
gen af våtvaror endast af det åtta marks portvin hans
Agatha plägade utminutera vid bjudningar hemma på Hönslunda,
och då han nu i sin välvillige väns muntra sällskap
under middagens lopp inkaminerade helan, halfvan, öl, por-

ter och för andra gången sherry, började han smittas af dennes glada lifsåskådning, och om än hans äkta hälfts förmaningar kändes i tysthet gnaga hans samvete, så trädde de dock för hvarje minut allt mer i bakgrunden, och vid middagens slut kände han sig så väl till mods som han aldrig förut varit.

Han skrattade med full hals åt de muntra anekdoter och infall Vinglander producerade under kaffet, och då denne glade sällskapsbroder gaf honom några vinkar om huru han borde ställa om det der hemma för att få njuta sin egen frihet litet mer än hittills, inrymde han beredvilligt riktigheten af dennes åsigter och kände sig förvånad öfver att han nu så lång tid utan knot suckat under sin hersklystna hustrus ok. Sådan han nu genom ångorna af sitt angenäma halfrus såg sin Agatha, syntes hon honom föga fruktansvärd.

Då hans vän Vinglander proponerade att de skulle gå in i biljardrummet och taga sig ett parti såsom motion på maten, var det med en smula osäkra steg vår hjelte följde uppmaningen, men hans blossande ansigte, i hvars nedersta öppning en cigarr var på ett vårdslöst och ett ledigt sätt instucken, bar i dess ställe en prägel af säkerhet och verld vana.

I sjelfva verket visste han knapt huru en biljard såg ut, men i den sinnesstämning han var, föll det honom ej in att göra några invändningar. Skulle hans vän ha föreslagit ett parti käglor på planeten Jupiter, så hade han gått in på det också.

I biljardrummet satt vid våra vänners inträde en kund vid ett af borden och smuttade på sin kaffekopp under det han ögnade igenom ett skämtblad. Han var en karl under medelåldern, med yfvigt, svart, i pannan benadt hår, mustascher och pipskägg af samma färg och en

guldknapp i ena örat. Hans dräkt hade någon gång i världen varit elegant, och skulle ännu varit passabel, om ej hans skjortbröst vittnat om att detta plagg ej förnyats på minst en vecka och om ej stöflarne haft ett ovårdadt utseende. Att han vid sin urked bar ett halft skålpund dinglande berlocker förgylde ej upp dessa bristfälligheter.

Vid sitt inträde nickade Vinglander åt honom och fick en afmått helsning tillbaka. Den främmande kastade derefter en snabb, likgiltig blick på vår hjelte och fördjupade sig sedan åter i studerandet af sin tidning.

Efter det Vinglander i fem minuters tid hojtat på "Markus" — hvilken benämning föreföll vår oerfarne Janne såsom ett under af qvickhet, då han fick veta att dermed menades biljardmarkören — infann sig denne individ, en pojke med oordnade kläder, okammadt hår, uppnäsa och oförskämnd uppsyn, och stälde på den förstnämndes kommando upp bollarne.

"Hvar i h—te ha ni gjort af med min kö!" larmade Kalle Vinglander under det han mönstrade köstället. Det är då för besynnerligt" — —

"Den bröt herrn själf af i förrgår, och den är obetald ännu!" svarade markören och drog munnen till ett hångrin, — ett uppförande, som Janne tyckte vara väl vågadt mot en så aktningsbjudande person som hans vän Vinglander.

Denne låtsade emellertid om intet, utan valde en annan kö, gjorde ett par utfall i luften mot bollarne och uppmanade Janne att börja partiet.

Ehuru denne i sjelfva verket aldrig hållit i en kö förut, och knappast visste hvilken af dess ändar som skulle föras främst, ville han ej förråda sin totala okunnighet i en så vigtig del af en gentlemans uppfostran, utan tog på måfå

en kö af hyllan och gick löst på den af bollarne som hans vän utvisade åt honom.

Sedan partiet förtgått en half timme under ett otal af misstag och förbistötar å Jannes sida och lika många välmenande lärdomar och uppmuntrande upplysningar å vännens, visade det sig, att den förstnämnde, sin ovana och okunnighet oaktadt, blef den vinnande.

Den främmande mörklagde, som under spelets lopp då och då tittat upp ur sin tidning, lade vid dess slut undan denna, gick fram till vår hjelte och gratulerade honom till hans framgång. "Herrn har en mycket ledig stöt", sade han i smickrande ton, "och fastän nybörjare, synes herrn ha de rätta tagen. — Bror Vinglander, vill du ej göra mig nöjet att presentera" — —

"Herr Kneipenstam, vice häradshöfding, hm! — godsägare Säfling."

Vår beskedlige Janne skakade varmt hand med häradshöfdingen och förklarade sig synnerligen högt uppskatta äran af hans bekantskap. "Får jag ej lof att bjuda på ett glas? Herrarne önska?" — —

"För all del icke", afbröt honom hans nye bekante artigt, tvärtom är det jag, som — — Kypare! Markus! Ja, hvad dricka herrarne? Porter? Jaha. Två porter!"

Man klingade, och Vinglander föreslog att Kneipenstam skulle bli tredje man i spelet. "Vi spela en *aus*, eller hur? Och en liten point måste vi väl ha?"

Hvad "aus" var för ett spel hade Janne lika litet kännedom som om solfäckarnes specifika vigt, och att point betydde så mycket som att man skulle spela om pengar, hade han en dunkel aning om, men lika fullt sade han i nonchalant ton; "låt gå!"

Vid tanken på pengar tog han sig åt bröstfickan och öfvertygade sig om att hans plånbok ganska riktigt

satt der i all säkerhet. Han hade ju, utom de fyratio mark han lemnat hos skräddaren, ännu ett par tiotal mark af "sina egna pengar" kvar. Hvarför skulle han då icke spela en "aus" med vännerna Vinglander och Kneipenstam.

Han sökte efterlikna de lediga svängningar han sett den förre göra med köen, men var dervid nära att tumla omkull öfver densamma. Han hade till följd af det för honom ovana pokulerandet blifvit en smula snubblig på foten, men hans kurage hade vuxit i samma proportion, och lutande sig vårdslöst öfver biljarden, yrkade han på att man skulle börja.

Stackars gosse, hade han vetat, att han inom mindre än två timmar skulle på "aus" ha förlorat hela sin reskassa, ända till sista styfvern, så hade han varit mindre ifrig att kasta sig uti detta "oskyldiga tidsfördrif", såsom Vinglander benämnt det.

Inom förloppet af sagde tid vandrade nemligen den ena sedeln efter den andra ur hans plånbok till hans goda vänners, och för hvarje gång den uppnäste markkören inkasserade hans förlust, spelade kring dennes breda mun ett skadeglådigt grin, hvilket han gjorde sig ingen möda att dölja.

Spelet och vår hjeltes kassa togo samtidigt slut, och uppgifvande flere djupa suckar sjönk han ned vid ett bord och stirrade med ett djupt bedröfvadt ansigte mot golfvet.

Det förfärande medvetandet att han var pank, pank som en kyrkråtta, gnagde hans innersta med roflystna tänder. Ruset under hvars inflytande han varit en så lefnadsglad och munter ture som någonsin de andre, hade så godt som försvunnit, och nu var han åter den gamle, ängsligt sinnade och nedslagne Janne Säfling. Sin Agathas utseende då hon skulle få veta om hans skamliga missöde och den olyckliga utgången af resan, såg han redan "i an-

danom" i skräckinjagande tydliga färger, och då han tänkte uppå att han var tvungen att resa hem utan sin hustrus skinkappa, utan orgelnistskans klädningstyg och utan så mycket som en nypa af allt det andra han bordt uppköpa för de förlorade pengarne, var han nära att brista i gråt.

Den förträfflige Kalle Vinglander, som varit syssel-satt att kontrollera markörens räkning på biljardtaflan, gick, då han varseblef sin vän Säflings bedröfliga utseende, fram till denne och slog honom på axeln:

"Se så, hedersknyffel! Inte är det värdt att hänga läpp för en småsak. Skulle inte du, egaren till Hönslunda, ledigt kunna förlora ett par hundralappar utan att behöfva bry din hjerna öfver den saken. Upp med hufvudet, gamle gosse! Tag ett glas med mig och Kneipenstam och låt sorgen fara!"

Föga uppmuntrad af dessa tröstegrunder, men med känsla af det genanta uti att så öppet lägga i dagen sin nedslagenhet och tillika närande ett tyst hopp att hans vän Vinglander ädelmodigt skulle låna honom tillbaka åtminstone en del af det förlorade, gjorde han ett försök att krya upp sig och synas lugn och obesvärad samt satte sig på förnyad inbjudning af Vinglander vid bordet dit denne kommenderat fram en hel laddning kaffe avec.

Kneipenstam, hvilken låtsat alls icke lägga märke till vår väns utbrott af nedslagenhet, beklagade i flygtiga ord hans otur, och vände derpå samtalet på landtbruk och mejeriskötsel samt komplimenterade sin nyförvärfvade bror — man hade i första glaset sköljt ned titlarne — för dennes "gedigna insigter i jordbrukshandteringen." Hönslunda var ju en "riktig mönsterfarm", hade han hört. Derpå började han och Vinglander täfla om att berätta de nyaste

ektivåka historietterna och blefvo allt mer uppslupna i den mon munklikören började göra sin verkan.

Vår vän Janne satt som på nålar. Det var redan mörkt. Klockan i biljardrummet hade nyss slagit fem, och genom vännernas högljudda skämt och utbrott af munterhet surrade i hans öron Agathas välbekanta stämna, gällare och häftigare än någonsin.

Men utan att tänka på hvad han gjorde, tömde han sitt glas hvar gång de andra drucko honom till, och han begynte snart under det genom påspädningen återvaknande rusets inflytelse känna sig förhärdad och likgiltig för allt som passerat. Vänerne vid bordet syntes honom genom cigarröken sitta långt borta vid andra väggen, och hans Agatha förtonades i ett sådant fjerran, att han tyckte det ej löna sig att offra en tanke på henne.

Då Vinglander efter någon tid proponerade uppbrott, hade Janne ingenting deremot. Honom gjorde det numera desamma om han företog sig det ena eller det andra. Han var nöjd öfver att ej bli lemnad åt sitt öde här med sina toma fickor.

Ack, det var sant, han hade ju ännu sin middag att liqviderade, och egde ej en styfver. — Denna sak åtog sig emellertid den ädelmodige Vinglander att ombesörja. På samma gång liqviderade han en gammal skuld till hotellvärden och försäkrade sig derigenom om förnyad kredit på minst en månad.

"Se så, min hedersbror, nu ser du mig kant och klar igen", yttrade han till Janne då de påtogo sina öfverplagg i tamburen; "eger ej en skill ng! Lätt fånget, lätt förgånget! — — Men hvad shola vi nu taga oss för? Jo, vi skola hjälpas åt med dina affärer, vi ha ännu tid på oss innan butikerna stängas. (Jaså, bror Kneipenstam går hem, adjö, adjö. Helsa Lotta, lutfisk!) — — Hvad, du är

totalt pank? Renrakad. Ha, ha, ha! Är det på det lilla viset. Hm! det hade jag ingen aning om. — Hade tänkt låna af mig! Jo, då hade du vändt dig till rätter man! "Loppu" gör skäl för sitt namn. Man har vanligen gjort en ända på kassan då man går derifrån. — Hvad skola vi nu taga oss till? En smula kinkigt, hm! — Men vänta! Jag har det! Du talade ju om en skinnkappa, som skulle uttagas hos bundtmakaren. Bravo, nu köpa vi oss en häst att börja med!"

Han tog den stapplande Janne, som endast med ett jakande mummel — stackars gosse — besvarade den andres lifliga resonnemang, under armen och de stego i första lediga hyrkuskläde.

"Till bundtmakar X!"

Janne brydde under färden fåfängt sin omtöcknade hjerna med funderingar huru vännen ville bära sig åt med skinnkappan. De egde ju ingendera en styfver. Men han fann gåtan på ett märkeligt sätt löst, då de, efter några af Vinglander ledda korta underhandlingar med den förekommande bundtmakaren, som hade intet i världen emot att göra herr Säfing den lilla tjensten — "ett par månaders kredit! En ren bagatell! Åh, ingen orsak, ingen orsak!" — lemnade butiken åtföljd af en gosse, som bar kappan och placerade densamma i släden.

Janne uttryckte sin tacksamhet för vännens välvilja att hjälpa honom ur hans förlägenhet och sin beundran öfver hans fintlighet. Det var då en riktig lycka, att han åtminstone kunde ha kappan med sig hem. Och han tackade än en gång Vinglander på sin hustrus vägnar.

"Åh, ingen orsak i världen, min bror, men respenningarne då! Du har kanske dem i behåll?"

"Ack, du har rätt!" och den på nytt olycklige Janne

slog sig för pannan. "Det har jag alldeles glömt. Hvad nytta har jag nu af hela kappan!",

"Jo, det skall du strax se, min bror. — Kör Alexandersgatan framåt, kusk!"

Vi behöfva ej närmare förklara de finansoperationer den förträfflige Vinglander utförde med fru Säfplings skinnkappa, och hvarigenom tvenne fördelar vunnos: den ena, att våra vänner inom kort befunno sig i besittning af en, om ock tunn, sedelbundet, och den andra, att kappan kom i godt förvar på ett ställe, der hon var skyddad mot mått och mal tills det kunde falla Janne lägligt att låta afhenta henne.

I det tillstånd af slö likgiltighet hvori vår hjelte befann sig, reflekterade han ej vidare öfver saken, och då Vinglander, sedan en tillräcklig summa aflagts för hemresan, proponerade att de, eftersom de åter voro vid kassa, skulle tillbringa aftonen på varietéteatern i Brunns huset, hade han ingenting att invända mot förslaget.

"Det är någonting för dig, min bror", sade Vinglander och knyckte sin vän skälmskt i sidan. — "Flickor och glada visor. Vänta bara, det skall krya upp dig!"

Det lider intet tvifvel, att vår hjelte under andra förhållanden skulle känt sig "uppkryad" af varietérepresentationens lättsmälta och för honom helt nya njutningar, men i det tillstånd han nu befann sig, med hjernan fylld af tre fjerdedelar alkoholångor och en fjerdedel samvetsagg, var han ej disponerad att efter förtjenst uppskatta nöjet.

Vid inträdet i den rökuppfyllda salongen med dess obehagligt flammande elektriska belysning, i hvilken de samtidigt brinnande petroleumlamporna i taket togo sig helt gula och matta ut, kände sig den beklagansvärde:

Janne efter det hastiga ombytet från friska luften ej riktigt väl till mods.

För att hålla sina sinnen samlade försökte han, sedan de slagit sig ned vid ett af borden, uppmärksamt fixera det röda förhänget i salens fond, men dervid begynte detta och hela hans omgifning upplösa sig i ett flammande, rödt skimmer, och om ej Vinglander fattat honom i armen, hade han fallit af stolen. En flaska seltersvatten, som Vinglander på förhand af omtanke reqvirerat för sin väns räkning jemte konjak för sin egen, bars i detsamma in af en vaktmästare, och ett par glas af dess innehåll justerade åter vår väns svigtande sinnen.

Hvilken uppfattning Janne Säfling hade af aftonens nöje låta vi vara osagdt, men hans vän Vinglander följde programmets nummer med uppmärksamhet och applåderade af alla krafter då den chansonettsångerska uppträdde, hvars prestationer föllo honom bäst i smaken.

Då en af hans bekanta vid ett närgränsande bord gjorde ett frågetecken af sitt ansigte och nickade öfver axeln mot Jannes plats, lutade Vinglander sig fram och hviskade i hans öra: "En landskusin, som bedt mig vara ciceron. Litet tillknölad, som du ser, men annars en hyggelig gosse!"

Efter slutet af representationen, under hvilken vår hjälte för det mesta stirrat framför sig i en halfslummer, under det tilldragelserna på scenen i ett brokigt, osammanhängande virrvar dragit förbi hans ögon, hade Vinglander haft lust att stanna kvar för att supéra, men då han insåg att Janne i sin nuvarande sinnesstämning ej var upplagd för bordets njutningar, och han dessutom begynt finna dennes sällskap en smula besvärande, beslöt han att han följa honom hem.

Då de lyckligt och väl voro instafvade till samman

i en hyrkusksläde, hade han någon möda att aflocka den nu allt mer afdomnande vännen hemligheten hvar hans kvarter var beläget, men då detta lyckats honom, gaf han kusken den nödiga anvisningen och snart hamnade vännerna utanför madam Knottréns bostad vid Båtsmansgatan.

Den godhertade Kalle Winglander ledde sin vän fram till trappan och placerade honom der i sittande ställning, hvarpå han bultade på. Då ljus efter en stund syntes i fönstret, skakade han Jannes slappt hängande hand till godnatt, kilade derpå ut på gatan, hoppade upp i släden och befalde kusken köra.

Han hade af penningarne för fru Säfplings pantsatta skinnkappa lånat ett par tior, och dem hade han ännu atvinka på.

Då den goda madam Knottrén med ljus i hand gläntade på dörren och fick sigte på den i sittande ställning med hufvudet mot bröstet inslumrade Janne, var det nära att hon glömt ljusstaken och slagit händerna i hop af häpnad.

“Nå, det måtte jag säga! Det här var värre än hönan; om Agatha nu fick se honom! O, du min skapare!”

Under det hon med möda uppreste vår slagne hjelte, tog honom under armen och efter en hel hop svårigheter fick honom inbogserad i hans rum, gjorde hon ett försök att afvinna honom en redogörelse för dagens händelser, men snart insände det fruktlösa häruti, klädde hon af sin redlöse gäst som ett barn och lade honom till sängs.

Då hon derpå, drifven af moderlig omsorg lika mycket som af kvinlig nyfikenhet, letade rätt på hans plånbok och fann densamma innehålla jemt och nått pengar till en jernvägsbiljett på tredje klass hem till Hönslanda, var detta

em ny anledning för den goda gumman att himla sig och uttroppa: "Hvad skall Agatha säga!

Åt läsarens egen inbillning öfverlemna vi att föreställa sig såväl Janne Säflings känslor då han följande morgon vaknade och i sitt dunkande hufvud sökte erinra sig den föregående dagens ödesdigra händelser, som hans sinnestillstånd under hemresan och det emottagande han rönte af sin väntande, ömma Agatha.

Det kan tyckas gudlöst, men vi kunna icke undertrycka den önskan — som måhända delas af läsaren — att fru Säfling dukat under för den vredesparoxysm hvori hon råkade då hon erfor huru hennes Jannes hufvudstadsresa aflupit.

I alla händelser kan det lända honom och oss till någon tröst att veta, det hennes läkare förklarar att hon vid nästa omåttliga vredesutbrott ovilkorligen kommer att få gallfeber eller nervslag eller utsätta sig för en förlamning: ett af de tre. — — —

Man har sedan Janne Säflings första ödesrika Helsingforsresa ej hört att egaren till Hönslunda skulle aflaggt något besök i hufvudstaden. Deremot har hans äkta hällft gjort en affärsresa dit minst engång i månaden, och vid sitt första besök derstädes efter sin mans hemkomst besökte hon skraddarmästare Neulavainen och kastade på disken framför honom den nya kostym hvori hennes Janne öfverraskat henne vid sin återkomst från hufvudstaden.

Att hr N. protesterade mot att återtaga kläderna hjälpte icke, och den hederlige skraddaren skulle helt säkert icke undgått att få hennes vredes skålar i rikt mått uttömda öfver sig, om hon ej i tid erinrat sig doktors förmaningar.

EFTERTAL.

I händelse förestående små historiers författare lyckats skaffa en eller annan af sina medmenniskor en glad stund, så är deras ändamål vunnet.

Hvad bokens titel angår, skall densamma måhända i våra kinkiga tider gifva orsak till anstöt, eller i bästa fall förefalla sökt.

Den enda förklaring förf:ne härtill hafva att afgifva, är, att de valt sin rubrik såsom varande i ögonen fallande, och om en bok i våra dagar, i händelse densamma icke lyckas blifva pikant genom att utsättas för censurhinder, åtminstone har en uppseende väckande titel, så är ju detta att räkna till dess förtjenster — ur förläggarens synpunkt taget.

X. Lu. 1932

104

W. L. R.
Rome

Pris: 1 m. 50 p.

Rome